

การกำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมือง

เมืองสงขลา(สิงหนคร) เลขที่ทะเบียน 55-25
บ้านหัวเขาแดง ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

คณะกรรมการพิจารณากำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมือง
กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง

จัดทำโดย สำนักบริหารที่ราชพัสดุ 2
กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง

ร่วมกับ โครงการวิจัยชุมชนโบราณ
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

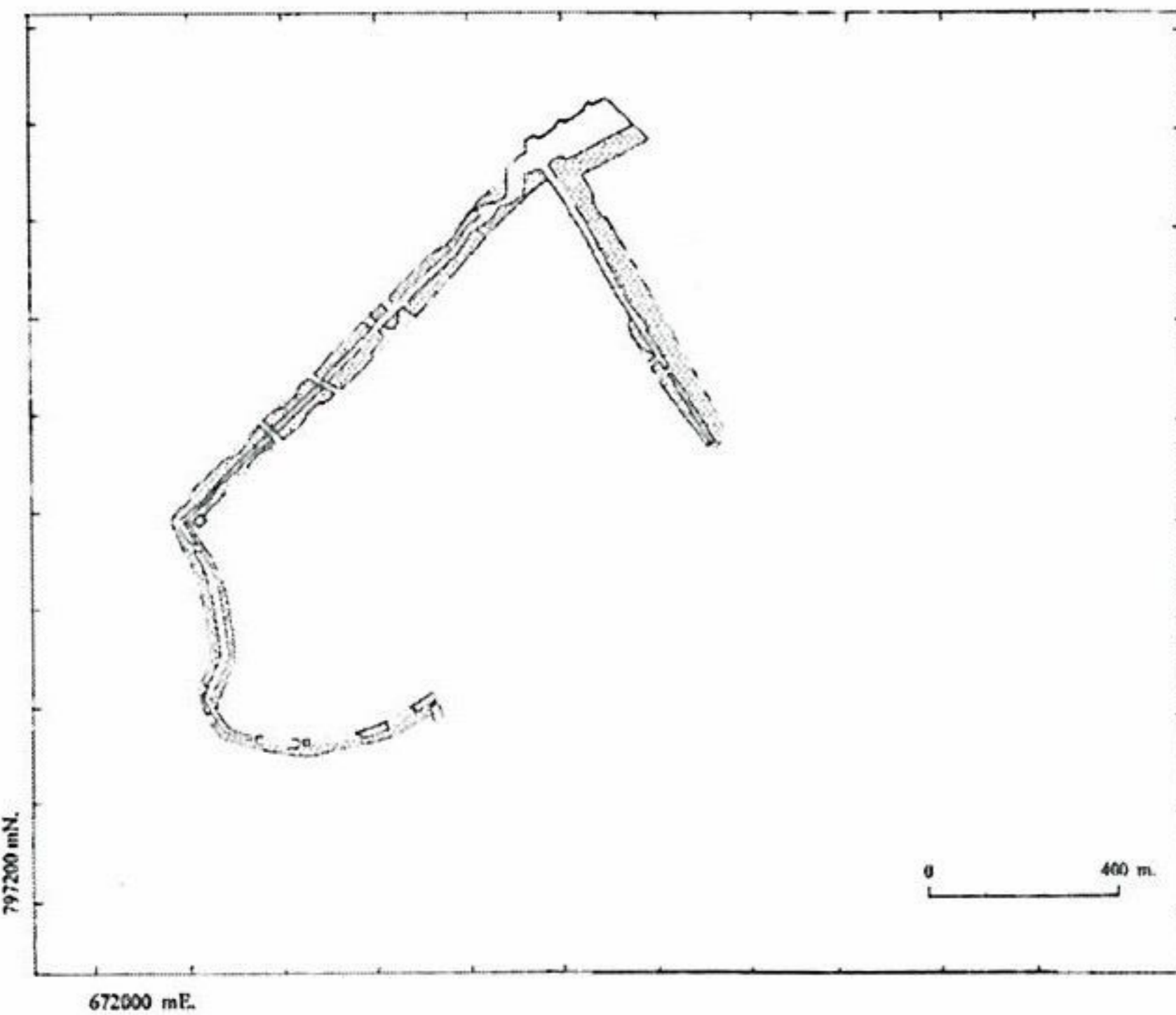
การกำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมือง

เมืองสงขลา(สิงหนคร) เลขที่ทะเบียน 55-25
บ้านหัวเขาแดง ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

คณะกรรมการพิจารณากำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมือง
กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง

จัดทำโดย สำนักบริหารที่ราชพัสดุ 2
กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง

ร่วมกับ โครงการวิจัยชุมชนโบราณ
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กำแพงเมือง-คูเมือง	สงขลา(สิงหนคร)
ตำบล	หัวเขา
อำเภอ	สิงหนคร
จังหวัด	สงขลา

เมืองสงขลา(สิงหนคร)

กำแพงเมือง-คูเมืองสงขลา (สิงหนคร) หรือมีชื่อปรากฏตามหลักฐานเอกสารในชื่อ ชิงกูร์ , ชิงกอรา , สิงขร , สิงขระ , สิงขลานครินทร์ , สิงหลา , หัวเขาแดง , สิงหนคร , และเมืองสงขลา ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลสิงหนคร ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ห่างจากตัวเมืองสงขลาปัจจุบันทางตะวันตกประมาณ 4 กิโลเมตร ตั้งอยู่บนที่ราบเชิงเขาค่ายม่วง ปลายแหลมสันทรายสทิงพระ ซึ่งเป็นปากทางเข้าออกสู่ทะเลของทะเลสาบสงขลา มีความสำคัญในฐานะเป็นเมืองท่าค้าขายมาแต่อดีตตลอดยุคสมัยที่ทะเลสาบสงขลายังคงเปิดออกสู่ทะเลได้ทางบริเวณปากน้ำจังหวัดนครศรีธรรมราช และภายในทะเลสาบสามารถใช้เป็นเส้นทางคมนาคมระหว่างชุมชนรอบทะเลสาบสงขลาได้สะดวกและปลอดภัยจากคลื่นลมทะเล มีเมืองพัทลุงอยู่บนเส้นทางข้ามคาบสมุทรมายังทะเลอันดามันที่ปะเหลียนจังหวัดตรัง ในสมัยสุลต่านสุไลมาน บุตรของคาโต๊ะ โมกอลลี ซึ่งได้ยกพลขึ้นบกที่บริเวณหัวเขาแดง พ.ศ. 2148 ในรัชสมัยสมเด็จพระเอกาทศรถ ได้พัฒนาเมืองสร้างป้อมกำแพงเมือง-คูเมืองด้วยหินสอพูนในส่วนเมืองด้านตะวันออก เริ่มต้นประวัติศาสตร์สำคัญให้กับการค้าขายทางทะเล การปกครองและการพัฒนา ในฐานะเป็นศูนย์กลางการค้าขายฝั่งทะเลบริเวณตอนใต้ของอ่าวไทย ภายหลังลดความสำคัญลงเนื่องจากกำแพงเมือง-คูเมืองที่สร้างด้วยหินสอพูน ถูกทะเลกัดเซาะพังทลาย และถูกกองทัพอยุธยาตีทำลายจนเป็นเมืองร้างในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช พ.ศ. 2223 ชัยภูมิที่เหมาะสมในการเป็นเมืองท่า ใกล้บริเวณปากทางเข้าออกทะเลสาบสงขลาและเส้นทางข้ามคาบสมุทรมายังทะเลอันดามัน ยังคงความสำคัญเป็นที่ตั้งชุมชนซึ่งเกิดใหม่หลายครั้ง จนในที่สุดได้มาตั้งอยู่ที่บริเวณบ้านบ่อยางและเจริญเป็นที่ตั้งเมืองสงขลาในปัจจุบัน สภาพภูมิประเทศบริเวณหัวเขาแดงซึ่งมีทำเลเหมาะสมสำหรับเป็นท่าเรือดังกล่าว ปัจจุบันได้สร้างท่าเรือ “ ดิณสุลันนัท ” ขึ้นที่ชายฝั่งทะเล บริเวณที่ตั้งเมืองเก่าซึ่งถูกทำลายไปในอดีต

กำแพงเมือง-คูเมืองสร้างขึ้นล้อมรอบบริเวณที่ราบตะกอนสันทรายชายฝั่งทะเลจนจรดดินเขาค่ายม่วง ซึ่งใช้เป็นปราการป้องกันด้านทิศใต้ แบ่งเมืองออกเป็น 2 ส่วน ส่วนตะวันออกด้านทะเลมีกำแพงและป้อมก่อด้วยหินสอพูน มีคูลึกถึงระดับกักเก็บน้ำล้อมด้านนอก และส่วนตะวันตกเป็นคูขุดลึกถึงระดับกักเก็บน้ำมีคันสันดินสองข้างต่อเชื่อมกับแนวคูส่วนตะวันออก และเป็นแนวตรงไปทางตะวันตกล้อมเขาน้อยไว้ภายในเมือง และเชื่อมต่อกับแนวคลองไปยังท่าเรือด้านในทะเลสาบ ซึ่งมีบริเวณกว้างขวางสำหรับทอดสมอเรือและสะดวกในการเข้าออกสู่ทะเล

ปัจจุบันกรมศิลปากรได้ทำการบูรณะและประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานกำแพงเมือง-คูเมืองรวมถึงป้อมปืน ในราชกิจจานุเบกษา ครั้งที่ 1 เล่ม 102 ตอนที่ 180 วันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2528 (ฉบับพิเศษ) และประกาศในราชกิจจานุเบกษา ครั้งที่ 2 เล่ม 109 ตอนที่ 119 วันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2535

สารบัญ

เมืองสงขลา(สิงหนคร)

1. คำนำ
2. คณะกรรมการพิจารณากำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมือง
3. รายชื่อคณะทำงานศึกษาขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมือง
4. ตำแหน่งที่ตั้งเมือง
5. สภาพแวดล้อมการตั้งถิ่นฐานและความสำคัญในทางประวัติศาสตร์โบราณคดี
สภาพแวดล้อมการตั้งถิ่นฐาน
ความสำคัญในทางประวัติศาสตร์โบราณคดี
6. การกำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมือง
7. การสำรวจในภูมิประเทศ

1. คำนำ

การศึกษากำแพงเมือง-คูเมืองบริเวณเมืองสงขลา(สิงหนคร) ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา เป็นโครงการหนึ่งในการจัดทำโครงการพัฒนาที่ราชพัสดุกรมธนารักษ์ โดยจัดทำการศึกษาเบื้องต้นสำรวจการบุกกรอก ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่ราชพัสดุ และการสำรวจกำแพงเมือง-คูเมือง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปกครองดูแลรักษาและป้องกันการบุกกรอก ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2534 ได้อนุมัติให้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา กำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมือง ในแต่ละท้องที่ให้เป็นการแน่นอน ซึ่งแนวเขตที่คณะกรรมการกำหนด ให้ถือเป็นแนวเขตที่ต้อง และรับรองแนวเขตที่ดินให้แก่ผู้ถือเอกสารสิทธิ์ที่ดินข้างเคียงได้ คณะกรรมการพิจารณากำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมือง ได้ร่างระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการกำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมือง เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการกำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมือง โดยให้นำระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศและระวางแผนที่ที่ดิน มาทำการศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น เพื่อให้ทราบถึงลักษณะกำแพงเมือง-คูเมือง ขอบเขต และการใช้ประโยชน์ พร้อมกับกำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมืองลงในระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศ ตามที่กรมที่ดินเป็นผู้จัดทำ เสนอเป็นข้อมูลต่อคณะกรรมการพิจารณากำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมืองเพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาเห็นชอบ โดยอาศัยข้อมูลที่ศึกษาได้จากรูปถ่ายทางอากาศและในภูมิประเทศ ร่วมกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์โบราณคดี แนวกำแพงเมือง-คูเมืองที่กำหนดโดยคณะกรรมการดังกล่าว กรมธนารักษ์จะนำไปใช้ในทางปฏิบัติต่อ สำหรับปีงบประมาณ 2545 กรมธนารักษ์ดำเนินการกำหนดขอบเขตกำแพงเมือง-คูเมือง 13 บริเวณ ได้แก่ ที่ดินในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดตาก จังหวัดสกลนคร จังหวัดสงขลา จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดละ 1 บริเวณ จังหวัดนครปฐม จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดพะเยา จังหวัดละ 2 บริเวณ โดยได้มอบหมายให้คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินการศึกษาวินิจฉัยกำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมือง และจัดทำเป็นข้อมูลที่สะดวกในการนำเสนอ ต่อคณะกรรมการพิจารณากำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมือง และใช้สำหรับเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตในภูมิประเทศต่อไป

2. คณะกรรมการพิจารณากำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมือง

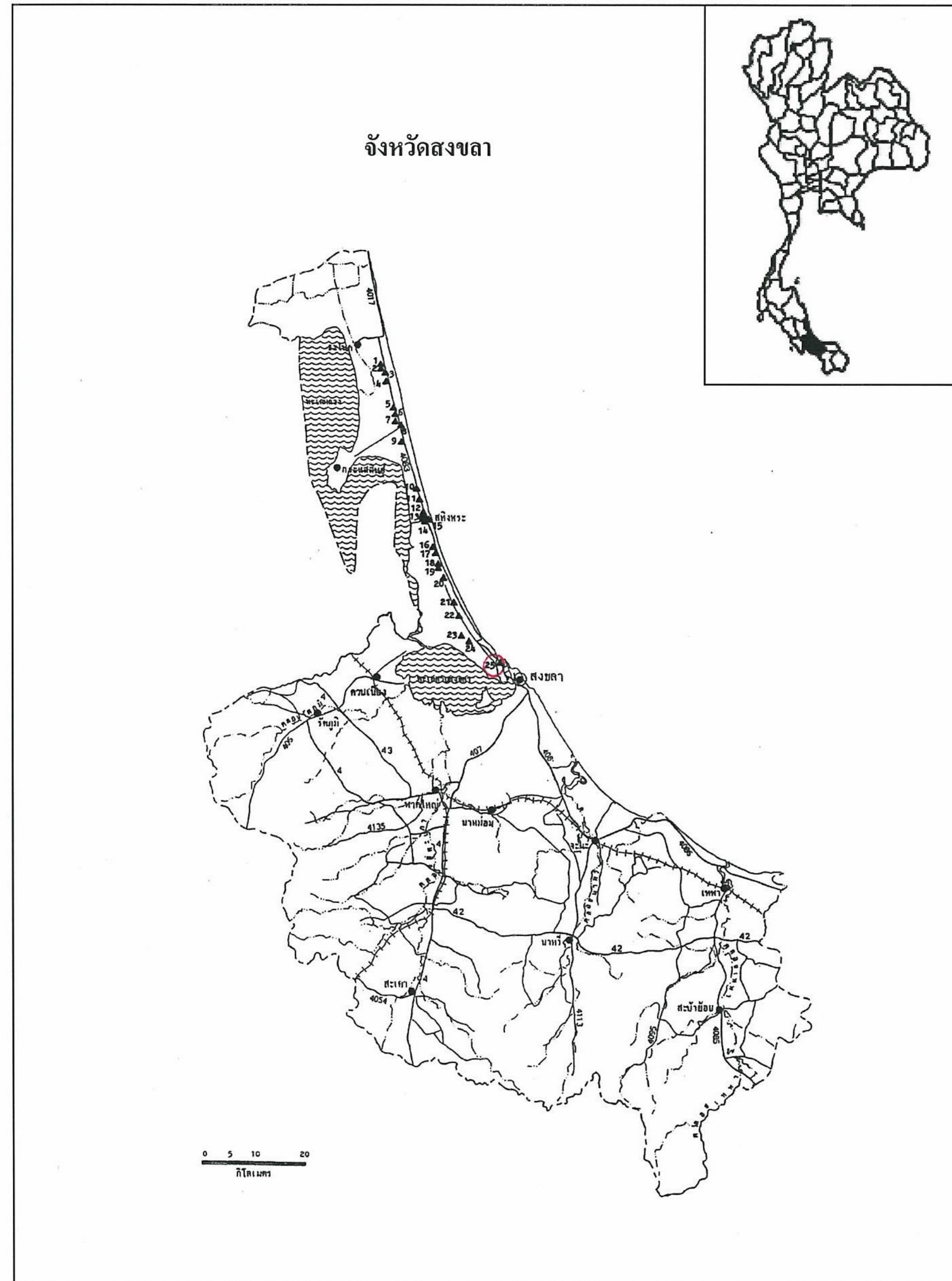
อธิบดีกรมธนารักษ์		ประธานกรรมการ
รองอธิบดีกรมธนารักษ์ (ด้านที่ราชพัสดุ)		รองประธานกรรมการ
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมาย	กรมธนารักษ์	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักบริหารที่ราชพัสดุ 1	กรมธนารักษ์	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักบริหารที่ราชพัสดุ 2	กรมธนารักษ์	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักบริหารที่ราชพัสดุ 3	กรมธนารักษ์	กรรมการ
ผู้แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี		กรรมการ
ผู้แทนกรมศิลปากร		กรรมการ
ผู้แทนกรมที่ดิน		กรรมการ
ผู้แทนกรมแผนที่ทหาร		กรรมการ
ผู้แทนกรมการผังเมือง		กรรมการ
ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม		กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแต่งตั้ง 2 นาย		กรรมการ
ผู้อำนวยการกองแผนงาน	กรมธนารักษ์	กรรมการ
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านติดตามและประเมินผลการใช้ที่ราชพัสดุ	กรมธนารักษ์	กรรมการและเลขานุการ
เจ้าหน้าที่จัดผลประโยชน์ 8 ว. (ตำแหน่งเลขที่ 23)	กรมธนารักษ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้อำนวยการส่วนสำรวจ สำนักบริหารที่ราชพัสดุที่อยู่ในเขตพื้นที่	กรมธนารักษ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

3. รายชื่อคณะทำงานศึกษาขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมือง

ผู้ประสานงานกรมธนารักษ์	
นายสุรินทร์ หามนตรี	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านติดตามและประเมินผลการใช้ที่ราชพัสดุ
นายพงษ์ธร พากเพียรทรัพย์	เจ้าหน้าที่จัดผลประโยชน์ 8 กลุ่มวางแผนและพัฒนาที่ราชพัสดุ
นายสุทธิพงษ์ สุรปรัชญากุล	นายช่างสำรวจ 7 สำนักบริหารที่ราชพัสดุ 2
นายวิชระ บัวมาศ	นายช่างสำรวจ 7 สำนักบริหารที่ราชพัสดุ 3

คณะทำงาน (โครงการวิจัยชุมชนโบราณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

ศศ.ทิวา ศุภจรธยา	นายชวลิต ขาวเขียว
นายฤกษ์พล วิษณุพันธ์	นายนิคม ภูปา
นายศศิณ เกลิมลาภ	นางสาวสุวิสา โกยสำราญ
นางสาวจิตภา ศรีมุข	นางสาวธนพร สุพิพัฒน์โมลี
นางอุทิสรา กมล	นางสาวเกศแก้ว ว่องวิทย์การ
นางสาวโสภณ อาชวมณฑล	นายสิทธิศักดิ์ รุ่งเจริญสุขศรี
นางสาวกาญจนา นิกศรี	นางสาวศรัณยา พรหมอินทร์
นางสาวอลงกรณ์ แสนยศ	นางสาวสุมนา ต่างโธ

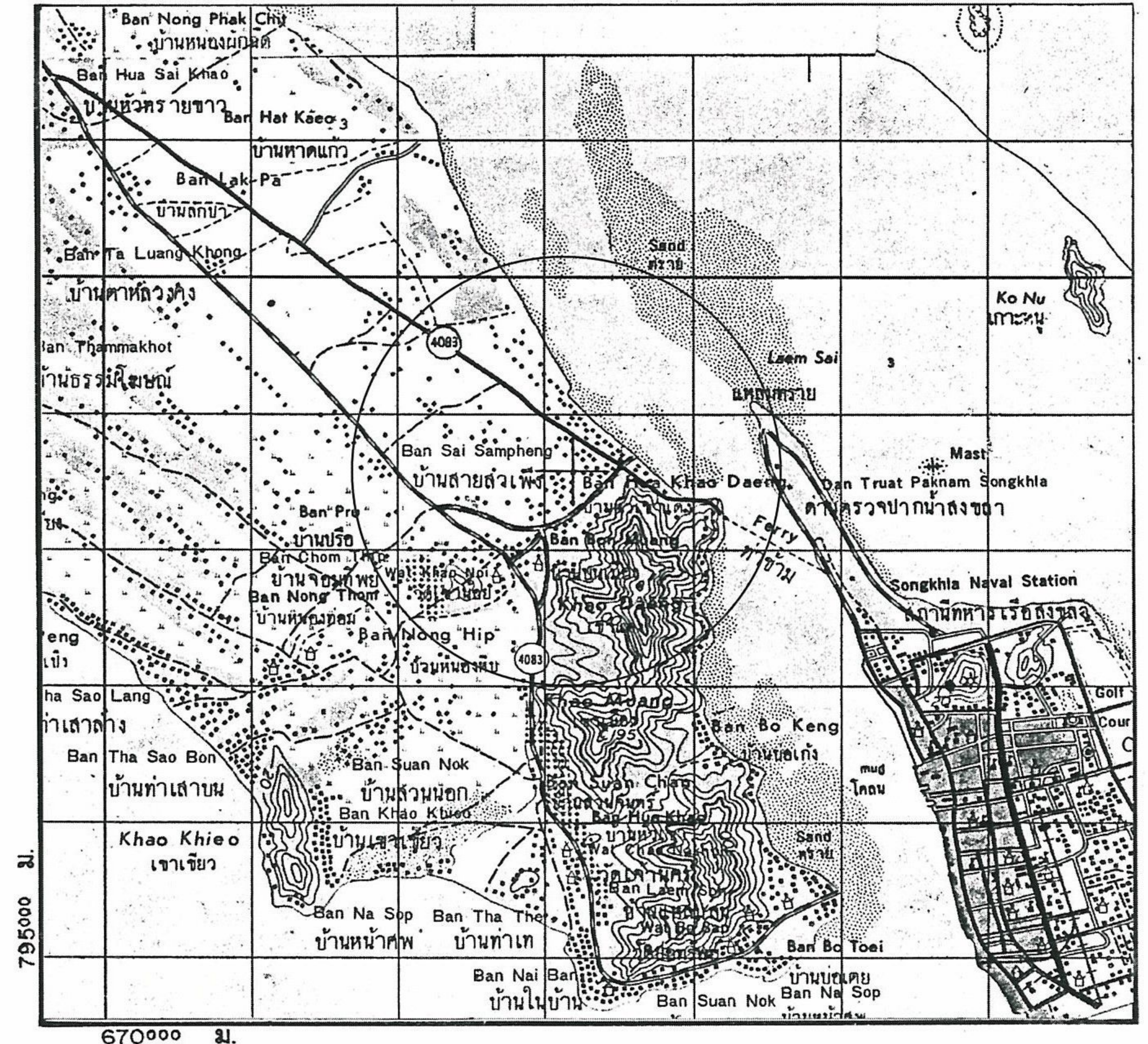
4. ตำแหน่งที่ตั้งเมือง

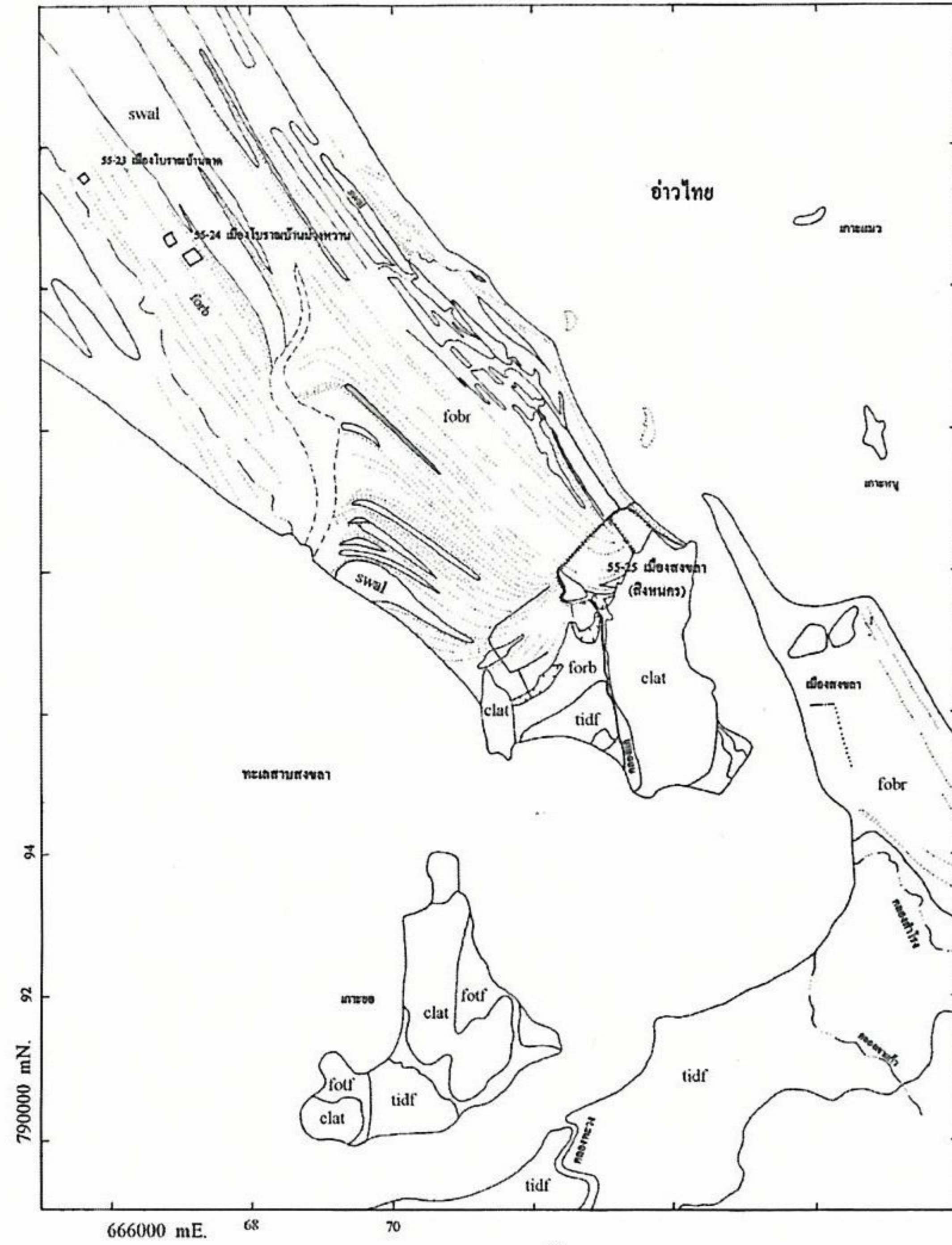
เลขที่ทะเบียน 55-25

บ้าน	หัวเขาแดง	ตำบล	หัวเขา
อำเภอ	สิงหนคร	จังหวัด	สงขลา
บริเวณ	NB 47-3	ระวาง	5123 III
ตำแหน่ง	พิกัดภูมิศาสตร์ ละติจูด $7^{\circ} 13' 21''$ N, ลองจิจูด $100^{\circ} 34' 08''$ E		
	พิกัดยูทีเอ็ม 673200 เมตร ตะวันออก, 798600 เมตร เหนือ		

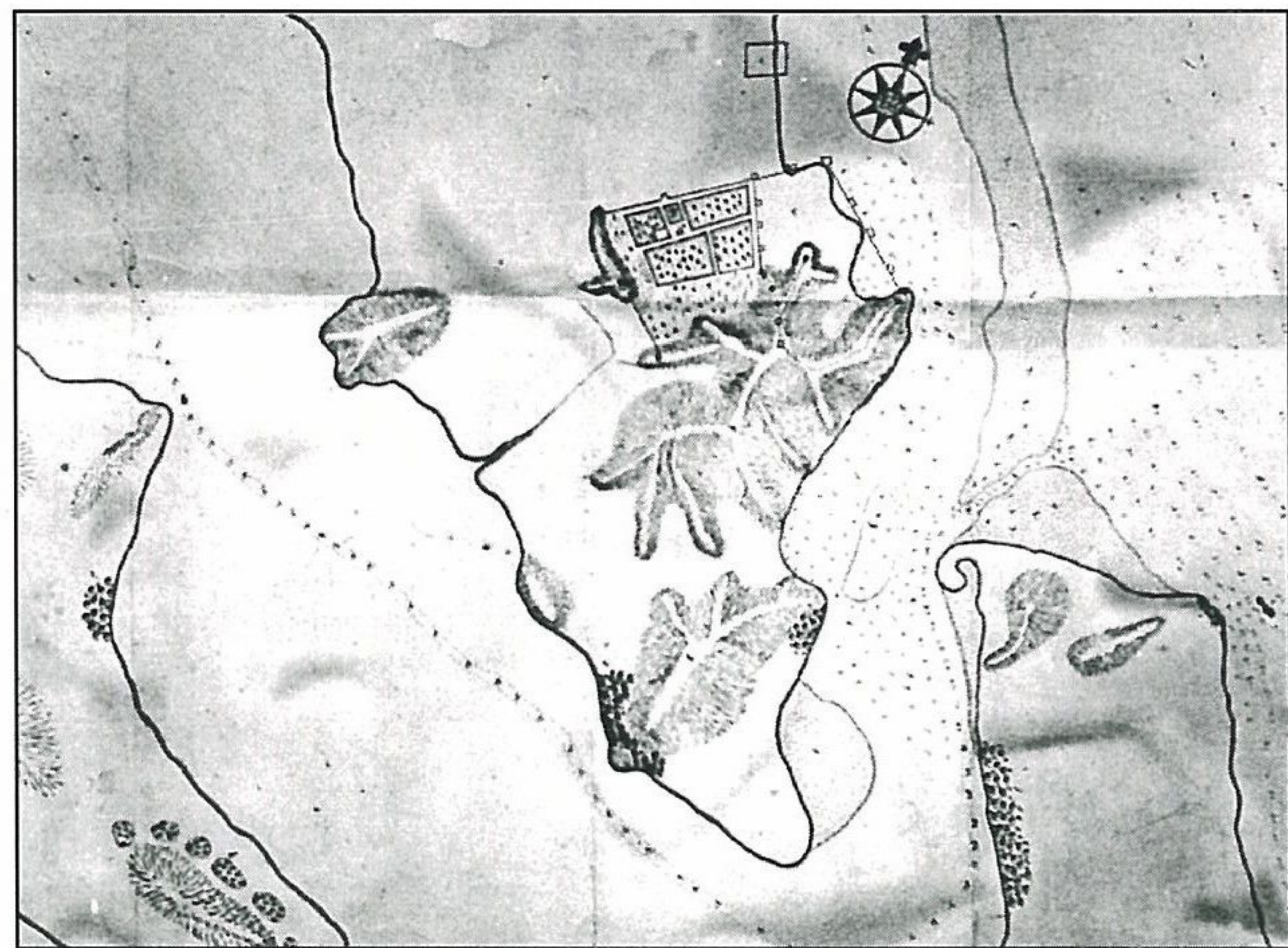
ระวางแผนที่ 5123 III

มาตราส่วน 1 : 50,000

5.1 แผนที่แสดงสภาพแวดล้อมการตั้งถิ่นฐาน เมืองสงขลา(สิงหนคร)

5.2 แผนที่โบราณบริเวณเมืองสงขลา(สิงหนคร) ทำขึ้นเมื่อปีพ.ศ. 2230 โดย วิศวกรชาวฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาในรัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

5. สภาพแวดล้อมการตั้งถิ่นฐานและความสำคัญในทางประวัติศาสตร์โบราณคดี

สภาพแวดล้อมการตั้งถิ่นฐาน

กำแพงเมือง-คูเมืองสงขลา (สิงหนคร) อยู่ในเขตเทศบาลสิงหนคร ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ตรงข้ามเมืองสงขลาปัจจุบัน ตัวเมืองตั้งอยู่บนที่ราบเชิงเขาค่ายม่วง ที่ปลายแหลมสันทรายสทิงพระ ซึ่งเป็นปากทางเข้าออกทะเลของทะเลสาบสงขลา โดยสร้างกำแพงเมือง-คูเมืองล้อมรอบบริเวณที่ราบเชิงเขา ซึ่งเป็นที่ราบตะกอนสันทราย ไปจนจรดดินเขาค่ายม่วงทางด้านทิศใต้ และโอบล้อมเนินเขาน้อยไว้เป็นส่วนด้านตะวันตกของตัวเมือง ซึ่งมีคลองต่อเชื่อมจากคูเมืองไปตามแนวเชิงเขาค่ายม่วงไปออกทะเลสาบสงขลาบริเวณปากทางออกสู่ทะเล นับเป็นทำเลที่ตั้งเหมาะสมสำหรับสร้างเมือง โดยมีเขาค่ายม่วงเป็นป้อมปราการธรรมชาติปิดกั้นตลอดแนวทางใต้ มีเขาน้อยเป็นกำแพงธรรมชาติด้านตะวันตก และมีอ่าวในทะเลสาบสงขลา ระหว่างเขาค่ายม่วงและเขาเขียว สะดวกและปลอดภัยจากคลื่นลมทะเล เป็นท่าเรือที่สามารถขุดคลองผ่านที่ลุ่มเข้าถึงตัวเมือง ภายในเมืองมีแหล่งน้ำจืดรับน้ำจากภูเขาที่กักขังในร่องธรรมชาติ และคลองขุดรับน้ำได้ทั้งบริเวณตัวเมือง

บริเวณเมืองสงขลา (สิงหนคร) หรือเรียกว่าหัวเขาแดงตั้งอยู่บนปลายแหลมของสันทรายสทิงพระที่มีความยาวต่อเชื่อมไปตามชายฝั่งทะเลจนถึงแหลมตะลุมพุกในจังหวัดนครศรีธรรมราช สภาพทางธรณีวิทยาและการลระดับของน้ำทะเลทำให้เกิดสันทรายสทิงพระเป็นแนวยาวปิดกั้นบริเวณชายฝั่งทะเลจนเกิดเป็นทะเลสาบสงขลา มีทางออกทะเลที่ปากพนัง และสามารถสัญจรโดยทางน้ำผ่านทะเลสาบไปยังตัวเมืองนครศรีธรรมราชและชุมชนอื่น ๆ ที่อยู่บริเวณโดยรอบทะเลสาบสงขลา เช่น ระโนด พะโคะ สทิงพระ ชัยบุรี และพัทลุง ซึ่งมีทางข้ามคาบสมุทรผ่านเขาหลวงไปยังทะเลอันดามันที่ปะเหลียนจังหวัดตรัง เมื่อระดับน้ำทะเลลดลงทางออกทะเลด้านปากพนังคืนเงินไม่สะดวกในการคมนาคม ทำให้เมืองต่าง ๆ ในบริเวณทะเลสาบสงขลาลดความสำคัญลง มีเมืองสงขลา (หัวเขาแดง) ซึ่งอยู่ใกล้ปากทางออกสู่ทะเลที่สงขลา ที่มีชัยภูมิสำหรับการตั้งเมืองและเป็นเมืองท่าค้าขายคงความสำคัญมาตลอดจนถูกกองทัพอยุธยาทำลาย ด้วยเหตุผลที่มีชัยภูมิเหมาะสมสำหรับการสร้างบ้านแปงเมืองเป็นท่าเรือมาแต่อดีต ปัจจุบันได้สร้างท่าเรือ “ ดิณสุลานนท์ ” ขึ้นในบริเวณที่เป็นเมืองและการตั้งถิ่นฐานตามแนวทางที่เคยเกิดขึ้นในอดีต (ทิวา สุภจรรยา, 2534)

ร่องรอยกำแพงเมือง-คูเมืองตามที่ปรากฏให้เห็นในรูปถ่ายทางอากาศ และหลักฐานตามแผนที่เขียนขึ้นในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช พ.ศ. 2230 โดย เดอร์ลาร์มาร์ วิศวกรชาวฝรั่งเศส แสดงให้เห็นว่า กำแพงเมือง-คูเมืองสงขลา(สิงหนคร) ที่สร้างอยู่บนที่ราบสันทรายบริเวณเชิงเขาด้านเหนือของภูเขาค่ายม่วงแห่งนี้ (รูปที่ 5.1) ได้ขุดสร้างขึ้นล้อมรอบบริเวณ 3 ด้าน ตามแนวยาวตะวันออกเฉียงเหนือ - ตะวันตกเฉียงใต้ โดยมีเขาค่ายม่วงเป็นแนวปราการด้านทิศใต้ มีเขาน้อยเป็นแนวปราการด้านทิศตะวันตก โดยขุดคูเมืองลึกถึงระดับกักเก็บน้ำล้อมรอบเขาน้อยไว้ในเขตเมือง และต่อเชื่อมกับคลองไปออกทะเลสาบใช้เป็นท่าเรือที่ปลอดภัยจากลมมรสุม ใกล้ทางเข้าออกทะเลที่มีความสะดวกสำหรับเรือเข้ามาเทียบท่าได้ตลอดปีโดยไม่จำกัดจำนวน และตามหลักฐานรูปถ่ายทางอากาศและแผนที่ เดอร์ลาร์มาร์ พ.ศ. 2230 (รูปที่5.2) แสดงให้เห็นกำแพงเมืองคลุมพื้นที่เป็นรูป

ยาวคล้ายสี่เหลี่ยมผืนผ้าความยาวประมาณ 1,850 เมตร กว้างประมาณ 970 เมตร แบ่งเมืองออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนตะวันออกด้านฝั่งทะเล และส่วนตะวันตกด้านเขาน้อย ส่วนตะวันออกด้านฝั่งทะเลมีป้อม กำแพงก่อด้วย หินสอปูน และมีคูล้อมรอบด้านนอกแตกต่างกันแต่ละแนว ด้านตะวันออกเป็นแนวที่ปรากฏตามหลักฐานแผนที่ เคอร์ลาร์มาร์ แสดงให้เห็นว่าแนวกำแพงเมือง-คูเมืองด้านตะวันออกนี้ถูกทะเลกัดเซาะหายไปทั้งแนว เหลือ เพียงป้อมบนเนินเขา และร่องรอยในทะเลซึ่งยังไม่มี การขุดสำรวจตรวจสอบโดยทางโบราณคดี แนวด้านตะวันตกซึ่งเป็นแนวแบ่งตัวเมืองออกเป็นสองส่วน มีคูขุดลึกถึงระดับกักเก็บน้ำเป็นแนวตรงจรดดินเขามีกันดินกว้างด้าน ในของเมืองส่วนตะวันออก เนินดินกว้างนี้ปรากฏให้เห็นตลอดแนวด้านเหนือ ตามแนวคูเมืองด้านตะวันตกนี้มี ป้อม 4 ป้อมในที่ราบและเป็นแนวต่อขึ้นไปบนเขาค่ายม่วง ตัวป้อมสร้างด้วยหิน (ชนิดเดียวกับเขาค่ายม่วง) สอ ปูนเป็นฐานมีใบบังป้อมกัน หันไปทางตะวันตกส่วนป้อมบนเขามีใบบังรอบด้าน แนวด้านเหนือเป็นกำแพงก่อด้วย หินสอปูนบนฐานดิน ตรงมุมมีป้อมมีใบบังป้อมกันด้านทิศตะวันตกและทิศเหนือ คูขุดเป็นแนวต่อจากคูเมือง- กำแพงเมืองส่วนตะวันตก แต่มีขนาดกว้างกว่าเป็น 2 เท่า สำหรับกำแพงเมือง-คูเมืองส่วนตะวันตกด้านเขาน้อย แนวคูขุดลึกถึงระดับกักเก็บน้ำมีกันดิน 2 ฝั่งคู ด้านทิศเหนือเป็นแนวยาวตรงเชื่อมต่อกับแนวกำแพงเมือง-คูเมือง ส่วนตะวันออก และโอบล้อมชิดเขาน้อยตลอดแนวไว้ในเมืองไปเชื่อมต่อกับแนวคลองที่ออกไปสู่ท่าเรือที่ทะเล สาบสงขลา

ความสำคัญในทางประวัติศาสตร์โบราณคดี

บริเวณรอบทะเลสาบสงขลาได้พบหลักฐานการตั้งถิ่นฐานที่มีมายาวนาน เช่นการพบเครื่องมือ หินก่อนประวัติศาสตร์ในบริเวณที่มีการทำเหมืองแร่ดีบุก และการพบแหล่งโบราณคดีและโบราณสถานที่เป็นสิ่ง ก่อสร้าง ในแหล่งโบราณคดีหลายแห่ง รวมทั้งร่องรอยชุมชนโบราณจากรูปถ่ายทางอากาศ แสดงให้เห็นถึงการ ตั้งถิ่นฐานในหลายยุคสมัย บริเวณห้วยเขาแดงได้พบหลักฐานแสดงให้เห็นว่ามีการตั้งถิ่นฐานมายาวนานจนถึงการ สร้างกำแพงเมือง-คูเมือง และถูกทิ้งร้างไป หลังจากนั้นได้มีผู้คนเข้าอยู่อาศัย และปัจจุบันมีการสร้างท่าเรือ “ คิน สุลานนท์ ” ที่บริเวณชายฝั่งซึ่งเคยเป็นที่ตั้งเมืองมาก่อน

กำแพงเมือง-คูเมืองที่ห้วยเขาแดงบริเวณแหลมสน เป็นช่วงหนึ่งของเมืองสงขลาที่สร้างขึ้นและย้าย ตำแหน่งที่ตั้งเมืองหลายครั้งจนมาตั้งอยู่บนฝั่งทะเลจนถึงในปัจจุบัน มีชื่อปรากฏในเอกสารประวัติศาสตร์หลายชื่อ ได้แก่ ชิงกูร์ , ชิงกอรา , สิงขร , สิงขระ , สิงขรา นัครัม , สิงหลา , ห้วยเขาแดง , สิงหนคร และเมืองสงขลา ตาม พงสาวดารกรุงศรีอยุธยาสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง พ.ศ. 1893) เมืองสงขลาเป็นเมืองหนึ่งใน บรรดาเมืองประเทศราช 16 เมือง ชิงกูร์หรือชิงกอรา ปรากฏในบันทึกพ่อค้าและนักเดินเรือชาวอาหรับ (พ.ศ. 1993 - 2093) และปรากฏในบันทึกของพ่อค้าชาวคัชชี่ที่เป็นชาวตะวันตกมาพำนักอยู่ที่เมืองสงขลา ในสมัยที่ บริเวณนี้ยังอยู่ในการปกครองของเมืองพัทลุงเมื่อ พ.ศ. 2151 (ศรีสมร ศรีเบญจกลางกูร , 2544)

การขุดสำรวจทางโบราณคดีบริเวณกำแพงเมือง-คูเมืองที่ห้วยเขาแดง (กรมศิลปากร , สำนักงาน โบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา , 2543) สรุปจากโบราณสถานโบราณวัตถุว่าเป็นศิลปะสมัยทวาร วดีและศรีวิชัย และจากภาษาชนพื้นเมืองที่เรียกขานบริเวณนี้ว่าป้อมหมายเลข

12 เป็นศิลปะสมัยราชวงศ์หยวน (พ.ศ. 1823 – 1911) ซึ่งตรงกับสมัยสุโขทัย ที่แสดงให้เห็นว่ามีการตั้งถิ่นฐาน มาก่อนการสร้างกำแพงเมือง-คูเมืองส่วนตะวันออกที่มีกำแพงและป้อมสร้างด้วยหินสอปูน จากเอกสารประวัติ ศาสตร์ตระกูลสุลต่าน สุลัยมาน (อัมพัน ณ พัทลุง , 2530) ได้กล่าวถึงการยกพลขึ้นบกที่บริเวณห้วยเขาแดงของดา โตะ โมกอลดี เมื่อพ.ศ. 2148 ในรัชสมัยสมเด็จพระเอกาทศรถ และครอบครองบริเวณห้วยเขาแดงสืบทอดการ เป็นเมืองท่า สร้างกำแพงเมือง-คูเมืองก่อด้วยหินสอปูน จนถูกกองทัพกรุงศรีอยุธยาโจมตีทำลายลงในสมัยสมเด็จพระ นารายณ์มหาราช ตามรายงานการขุดค้นโบราณคดีบริเวณเขาน้อย (พรอนันท์ก่อสร้าง , 2543) สรุปว่าเป็น เขตเมืองชั้นใน ที่มีการตั้งถิ่นฐานต่อเนื่องมีผู้คนอยู่หนาแน่นในสมัยราชวงศ์ชิง ซึ่งตรงกับสมัยสมเด็จพระเจ้า ปรสาททอง (พ.ศ. 2172 – 2198) เป็นเมืองท่าค้าขายที่มีความเจริญรุ่งเรือง จนถูกทิ้งร้างไปและภายหลังมีผู้คนเข้า มาอยู่อาศัยเกิดเป็นชุมชนขึ้นใหม่

อ้างอิง

- ครุสภา, องค์การการค้า . 2506 . พงสาวดารเมืองสงขลา. ประชุมพงสาวดาร เล่ม 3. องค์การการค้าของครุสภา. โรงพิมพ์ครุ สภา หน้า 35-86
- ครุสภา, องค์การการค้า . 2511 . พงสาวดารเมืองสงขลา , ประชุมพงสาวดารภาคที่ 53 . ประชุมพงสาวดาร เล่ม 30 . องค์การการค้าของครุสภา. โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว. หน้า 183-315
- ชัยวุฒิ พิชะกุล . 2524 . โบราณวิทยาเมืองพัทลุง . ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง โรงเรียนพัทลุง. 268 หน้า.
- ทิวา ศุภจรรยา และ ผ่องศรี วนาสิน . 2521-2523. ทะเบียนแหล่งที่ตั้งชุมชนโบราณจากภาพถ่ายทางอากาศ. รายงาน การวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิวา ศุภจรรยา . 2525. ความสัมพันธ์ทางภูมิศาสตร์และที่ตั้งชุมชนโบราณในจังหวัดภาคใต้. ใน รายงานสัมมนา ประวัติศาสตร์และโบราณคดีศรีวิชัย. กรมศิลปากร. หน้า 128-133.
- ทิวา ศุภจรรยา. 2531. ความสัมพันธ์ทางด้านการตั้งถิ่นฐานระหว่างนครศรีธรรมราชกับดินแดนอื่น : ศึกษาจาก สถาปภูมิศาสตร์. ใน รายงานสัมมนาทางวิชาการประวัติศาสตร์นครศรีธรรมราช ครั้งที่ 5. วิทยาลัยครู นครศรีธรรมราช. 11 หน้า.
- ทิวา ศุภจรรยา. 2534. สถาปภูมิศาสตร์และการตั้งถิ่นฐานบริเวณเมืองสงขลา. ใน รายงานการสัมมนาทางวิชาการ สงขลาศึกษาและโบราณคดีเมืองสงขลา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา. หน้า 57-63.
- ทิวา ศุภจรรยา. 2536. สถาปภูมิศาสตร์และการตั้งถิ่นฐานชุมชนโบราณบริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลา. ในสัมมนาทาง วิชาการ พัทลุง : พัฒนาการสังคมและวัฒนธรรมบริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลา 23-25 สิงหาคม 2536 ศูนย์ วัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง 14 หน้า
- ประชุม ชุมเพ็งพันธ์. 2526. สถาปการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมของดินแดนรอบทะเลสาบสงขลา. ประวัติศาสตร์ และโบราณคดี คาบสมุทรสทิงพระ . สถาบันทักษิณคดีศึกษา
- ปราโมทย์ ทัศนาศูวรรณ. 2536. ปฏิบัติการ 408 สิงหนคร สทิงพระ กระแสสินธุ์ ระโนด. อนุสารอศท. ปีที่ 34 ฉบับที่ 4 กันยายน 2536 หน้า 36-47

ปรีชา นิลบล. 2545. เมืองสงขลาเชิงหวางเขาแดง ประวัติตำนาน. ของดีเมืองสงขลาบนคาบสมุทรสทิงพระ. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พิมพ์ครั้งที่ 2

ผาสุข อินทรารุช . 2534 . ความสัมพันธ์ด้านศาสนาและความเชื่อของเมืองสงขลา กับหัวเมืองต่างๆ และดินแดนภายนอก. ใน รายงานการสัมมนาทางวิชาการสงขลาศึกษาและโบราณคดีเมืองสงขลา . มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา. หน้า 17-143.

พงศธร เกษสำลี. 2534. แลหลังสิขรานครินทร์ . อนุสารอศท. ปี 31 ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2534 หน้า 75-79

พิริยะ ไกรฤกษ์, ผศ. 2523. ศิลปทัศนียภาพก่อนพุทธศตวรรษที่ 19 . อมรินทร์การพิมพ์

ราชบัณฑิตยสถาน. 2521. อักขรานุกรมภูมิศาสตร์ ฉบับบัณฑิตยสถานเล่ม 5. ล-ฮ. กรมการปกครอง. โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น หน้า 1534-1539

วารภรณ์ พลอยบริสุทธิ์. 2536. เมืองสองทะเล สงขลา . อนุสารอศท. ปีที่ 34 ฉบับที่ 4 พฤศจิกายน 2536 หน้า 26-35

ศรีนครินทรวิโรฒสงขลา, มหาวิทยาลัย, ทัศนียคดีศึกษา, สถาบัน . 2534. การสัมมนาทางวิชาการ : สงขลาศึกษาประวัติศาสตร์และโบราณคดีเมืองสงขลา . 27-29 สิงหาคม 2534. สถาบันทัศนียคดีศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา. บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด

ศรีศักร วัลลิโภดม. 2534. เล่าเรื่องเมืองสงขลา. ใน รายงานการสัมมนาทางวิชาการสงขลาศึกษาและโบราณคดีเมืองสงขลา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา. หน้า 17-27

ศรีศักร วัลลิโภดม. 2538. เล่าเรื่องเมืองสงขลา. ค้นหาอดีตของเมืองโบราณ . พิมพ์ครั้งแรก. ด้านสุทธนาการพิมพ์ จำกัด หน้า 535-551

ศรีสมร ศรีเบญจพลาญกุล. 2544. ประวัติศาสตร์เมืองสงขลา . ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์ . พิมพ์ครั้งที่ 2

ศิลปากร, กรม. 2516. ทะเบียนโบราณวัตถุสถานทั่วราชอาณาจักร. โรงพิมพ์คุรุสภาพระสุเมรุ. หน้า 531-537

ศิลปากร, กรม. 2523. ทะเบียนโบราณสถานทั่วราชอาณาจักร เล่ม 1 (พ.ศ. 2478-2523) . โรงพิมพ์คุรุสภาพระสุเมรุ หน้า 240-241

ศิลปากร, กรม. 2533. การเริ่มต้นและการพัฒนาทางประวัติศาสตร์โบราณคดีเมืองสงขลาเก่า . กองโบราณคดี กรมศิลปากร . ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป.สัมพันธ์พานิชย์

ศิลปากร, กรม. 2533. ทะเบียนโบราณสถานทั่วราชอาณาจักร เล่ม 2 (พ.ศ. 2524-2533). โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด หน้า 327-343

ศิลปากร, กรม. 2535. เอกสารเนื่องในวันขึ้นปีใหม่เรื่อง วิวัฒนาการของอาณาจักรสยาม. ใน รวมเรื่องแปลหนังสือและเอกสารทางประวัติศาสตร์ ชุดที่ 2. กรมศิลปากร. หน้า 151-121.

ศิลปากร, กรม. 2540. ทะเบียนโบราณสถานทั่วราชอาณาจักร เล่ม 3 (พ.ศ. 2534-2539) . โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หน้า 311-316

ศิลปากร, กรม. 2545. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา. สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ. กรมศิลปากร. สำนักพิมพ์สมาพันธ์ จำกัด พิมพ์ครั้งที่ 2

สถาบันราชภัฏสงขลา, สำนักศิลปวัฒนธรรม, หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรมท้องถิ่น จังหวัดสงขลา. 2543. มองสงขลาผ่านโบราณสถาน. สถาบันราชภัฏสงขลา . พิมพ์ที่สำนักศิลปวัฒนธรรม. สถาบันราชภัฏสงขลา

สุภัทร สุคนธาภิรมย์ ณ พัทลุง. 2531. เขาแดง สงขลา เมืองท่าโบราณของสยามจากสุลต่านสุลัยมานและสมเด็จพระนารายณ์ฯ ถึงพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ . ศิลปวัฒนธรรม ฉบับพิเศษ ปีที่ 9 ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2531. หน้า 67-43

สุภัทร สุคนธาภิรมย์ ณ พัทลุง. 2534. บทบาทของสุลต่านสุลัยมาน ในการปกครองเมืองสงขลา ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 22-23. ใน รายงานการสัมมนาทางวิชาการสงขลาศึกษาประวัติศาสตร์และโบราณคดีเมืองสงขลา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา. หน้า 155-160

พรอนันท์ก่อสร้าง, ห้างหุ้นส่วนจำกัด . 2541. รายงานการบูรณะโครงการฟื้นฟูบูรณะแหล่งประวัติศาสตร์ เขตเมืองสงขลาเก่า โบราณสถานพระเจดีย์สองพี่น้อง เสนอสำนักงาน โบราณคดี และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 10 สงขลา

พรอนันท์ก่อสร้าง, ห้างหุ้นส่วนจำกัด. 2541. รายงานการบูรณะโครงการฟื้นฟูบูรณะแหล่งประวัติศาสตร์ เขตเมืองสงขลาเก่า โบราณสถานป้อมที่ 1 เสนอ สำนักงาน โบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 10 สงขลา

พรอนันท์ก่อสร้าง, ห้างหุ้นส่วนจำกัด . 2541. รายงานการบูรณะโครงการฟื้นฟูบูรณะแหล่งประวัติศาสตร์ เขตเมืองสงขลาเก่า โบราณสถานป้อม 8 เสนอสำนักงาน โบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 10 สงขลา

พรอนันท์ก่อสร้าง, ห้างหุ้นส่วนจำกัด. 2541. รายงานการบูรณะโครงการฟื้นฟูบูรณะแหล่งประวัติศาสตร์ เขตเมืองสงขลาเก่า โบราณสถานป้อมที่ 9 เสนอสำนักงาน โบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 10 สงขลา

พรอนันท์ก่อสร้าง, ห้างหุ้นส่วนจำกัด . 2541. รายงานสรุปผลการขุดค้น และขุดแต่งทางโบราณคดี, โครงการสำรวจขุดค้นและขุดแต่งทาง โบราณคดีในพื้นที่เมืองสงขลาเก่า และพื้นที่ใกล้เคียง จังหวัดสงขลา. เสนอสำนักงาน โบราณคดี และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ที่ 10 สงขลา

อำพัน ณ พัทลุง. 2530. ประวัติศาสตร์ ตระกูลสุลต่าน สุลัยมาน. อัมรินทร์พริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด

Chaimanee, N., et al. 1985. Quaternary geology of Sathing Phra and Khao Chaison areas. Geol. Survey, DMR. Bangkok, 59 p.

Chaimanee, N. 1987. The Transgression – Regression Even in Songkhla Lake Basin, Southern Thailand. Proceeding of the CCOP Symposium, Bangkok. pp. 169-178.

Dela Loubere, S. 1687. The Kingdom of Siam. Reprint 1986, white Lotus, Bangkok. 260 p.

Sawata, H., et al. 1983. A Hypothetical Idea on Formation of the Hat Yai Basin and Songkhla Lagoon. In Geol. Research Project, Prince of Songkhla University. 14 p.

6. การกำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมือง

การศึกษากำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมืองที่บ้านหัวเขาแดง ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ได้ศึกษาสภาพภูมิประเทศ ซึ่งเป็นร่องรอยกำแพงเมือง-คูเมือง ปรากฏในรูปถ่ายทางอากาศ ประกอบการศึกษาข้อมูลด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี สภาพแวดล้อมการตั้งถิ่นฐาน และสภาพการถูกทำลาย รวมถึงการตรวจสอบข้อมูลในภูมิประเทศ และได้กำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมือง โดยจัดทำเป็นแผนที่ ทาบบนรูปถ่ายทางอากาศ ซึ่งปรับแก้กำหนดตำแหน่งพิกัดยูทีเอ็ม จัดทำโดยกรมที่ดิน ขนาดมาตราส่วน 1:4,000 วิธีการศึกษาและการจัดทำแผนที่กำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมือง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. รูปถ่ายทางอากาศที่ใช้ในการศึกษาและทำแผนที่

- ก) รูปถ่ายทางอากาศโครงการ WWS
ไม่มีการบันทึกรูปถ่ายในบริเวณนี้
- ข) รูปถ่ายทางอากาศโครงการ VAP 61
บันทึกภาพวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2509
ม้วนที่ V1 4269 เลขที่ภาพ 062 - 063
- ค) รูปถ่ายทางอากาศโครงการ NS.3
บันทึกภาพวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2517
ม้วนที่ M 39 เลขที่ภาพ 115 - 116
- ง) รูปถ่ายทางอากาศโครงการ LT.
บันทึกภาพวันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2538
ม้วนที่ 449 เลขที่ภาพ 101 - 102
- จ) รูปถ่ายทางอากาศปรับแก้ไขและกำหนดพิกัดยูทีเอ็ม มาตราส่วน 1:4,000 จัดทำโดย
กรมที่ดินจากรูปถ่ายทางอากาศโครงการ LT. บันทึกภาพเมื่อปี พ.ศ. 2538
ระวาง 5123 III ภาพเลขที่ 7096,7098,7296,7298

2. การเตรียมภาพเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูล

ในการเตรียมภาพเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลแผนที่ ได้จัดทำสำเนาภาพยูทีเอ็ม ผลิตโดยกรมที่ดิน มาตราส่วน 1:4,000 คลุมบริเวณกำแพงเมือง-คูเมืองสงขลา(สิงหนคร) และประกอบภาพให้คลุมบริเวณกำแพงเมือง-คูเมืองสงขลา(สิงหนคร)ให้เป็นภาพเดียวกัน มีขนาดแสดงได้ในกระดาษขนาดเอ-3 และได้ย่อ-ขยายรูปถ่ายทางอากาศตามโครงการต่างๆที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลให้ใกล้เคียงกับรูปถ่ายทางอากาศยูทีเอ็ม และได้จัดเป็นภาพผนึกบนกระดาษขนาดเอ-3 เพื่อใช้เป็นข้อมูลการศึกษาแสดงไว้ในรายงานฉบับนี้

3. การกำหนดขอบเขตกำแพงเมือง-คูเมือง

ในการศึกษาเพื่อกำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมืองที่เมืองสงขลา(สิงหนคร) ได้เริ่มต้นศึกษาร่องรอยที่เป็นหลักฐานเพื่อกำหนดแนวที่เป็นกำแพงเมือง-คูเมือง โดยอาศัยหลักฐานข้อมูลที่ปรากฏให้เห็นได้ในรูปถ่ายทางอากาศ ประกอบการศึกษาสภาพแวดล้อมการตั้งถิ่นฐานแหล่งชุมชนโบราณและหลักฐานทางประวัติศาสตร์โบราณคดี ต่อจากนั้น ได้พิจารณาศึกษากำหนดขอบเขตที่ดินที่เป็นกำแพงเมือง-คูเมืองลงบนรูปถ่ายทางอากาศที่ปรับแก้และกำหนดพิกัดยูทีเอ็ม มาตราส่วน 1:4,000 ตามที่กรมที่ดินจัดทำขึ้น ดังแสดงไว้ในแผนที่รูปที่ 6.1 ขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมืองซึ่งมีการเปลี่ยนแปลง ศึกษาได้จากหลักฐานรูปถ่ายทางอากาศช่วงเวลาต่างๆ โดยได้แสดงรายละเอียดข้อมูลบนแผนที่แสดงขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมือง พร้อมด้วยปี พ.ศ. รูปถ่ายทางอากาศที่ตรวจพบการเปลี่ยนแปลงขอบเขตที่ดิน ดังแสดงไว้ในแผนที่รูปที่ 6.2

4. การอ่านพิกัดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมือง

ในการอ่านพิกัดจากยูทีเอ็มของแนวเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมือง ที่กำหนดแนวลงบนรูปถ่ายทางอากาศที่ปรับแก้และกำหนดพิกัดจากยูทีเอ็ม มาตราส่วน 1 : 4,000 ได้อ่านค่าพิกัดจากยูทีเอ็มตามแนวเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมืองของตำแหน่งที่มีการเปลี่ยนค่ามุม โดยแสดงตำแหน่งที่อ่านค่าพิกัดเลขประจำตำแหน่งบนแนวเขตกำแพงเมือง-คูเมือง และจัดทำตารางค่าพิกัดยูทีเอ็มของตำแหน่งที่อ่านไว้ในรายงานฉบับนี้

5. สภาพกำแพงเมือง-คูเมืองและข้อเสนอแนะ

การกำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมืองตามที่ได้อาศัยหลักฐานปรากฏในรูปถ่ายทางอากาศ ได้ใช้เปรียบเทียบกับแผนที่ของเดอรัลล์มาร์ วิศวกรชาวฝรั่งเศส (พ.ศ. 2230) และแผนที่ประกาศเขตโบราณสถานของกรมศิลปากร ประกาศในราชกิจจานุเบกษาครั้งที่ 2 เล่ม 109 ตอนที่ 119 วันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2535 สรุปได้ดังนี้

1. คูเมืองด้านตะวันออกได้กำหนดตามหลักฐานของแผนที่เดอรัลล์มาร์ (พ.ศ. 2230) โดยการถ่ายทอดข้อมูลอ้างอิงจากป้อมบนเนินเขาและแนวคูเมืองด้านทิศเหนือ ลงบนรูปถ่ายทางอากาศ แนวดังกล่าวเป็นแนวเดียวกันกับร่องรอยในรูปถ่ายทางอากาศที่มีผู้อ้างถึงป้อมที่พบอยู่ในทะเล

2. แนวกำแพงเมืองด้านตะวันออก ตามประกาศเขตโบราณสถานของกรมศิลปากรไม่ได้เป็นแนวเดียวกันกับแนวเขตด้านตะวันออกที่กล่าวถึงในข้อ 1

3. เหตุผลที่ไม่สามารถใช้แนวกำแพงเมือง-คูเมือง ตามประกาศของกรมศิลปากร เพราะแนวดังกล่าวที่ปรากฏให้เห็นในรูปถ่ายทางอากาศ บันทึกเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2509 แสดงให้เห็นว่าเป็นร่องน้ำธรรมชาติออกทะเล เกิดจากการปิดกั้นของสันทรายซึ่งเกิดขึ้นใหม่ภายหลังจากการกัดเซาะของคลื่นว่าลึกเข้ามาในแผ่นดิน ซึ่งเกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงหลายครั้งในอดีต

4. การกำหนดตำแหน่งแนวกำแพงเมือง-คูเมืองด้านตะวันออกที่เป็นจริง จำเป็นต้องใช้วิธีการสำรวจทางโบราณคดี โดยอาศัยร่องรอยที่ปรากฏในแผนที่และรูปถ่ายทางอากาศ

797200 mN.

672000 mE.

สารบัญระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศยูทีเอ็ม

5123 III - 7098	5123 III - 7298	LT
5123 III - 7096	5123 III - 7296	
		Roll 449 No 102 14 เม.ย. 2538

แผนที่รูปถ่ายทางอากาศยูทีเอ็ม โซน 48
 เลขที่ 7096,7098,7296,7298
 ระวาง 5123 III มาตรฐาน 1:4,000
 กรมที่ดิน พ.ศ. 2538

0 400 เมตร

797054 mN.

671874 mE.

สำนักบริหารที่ราชพัสดุ 2 กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง

สารบัญชระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศยูทีเอ็ม

5123 III - 7098	5123 III - 7298	LT
5123 III - 7096	5123 III - 7296	
		Roll 449 No 102 14 เม.ย. 2538

สารบัญชระวางรูปถ่ายทางอากาศโครงการ NS.3

รูปถ่ายทางอากาศโครงการ NS.3

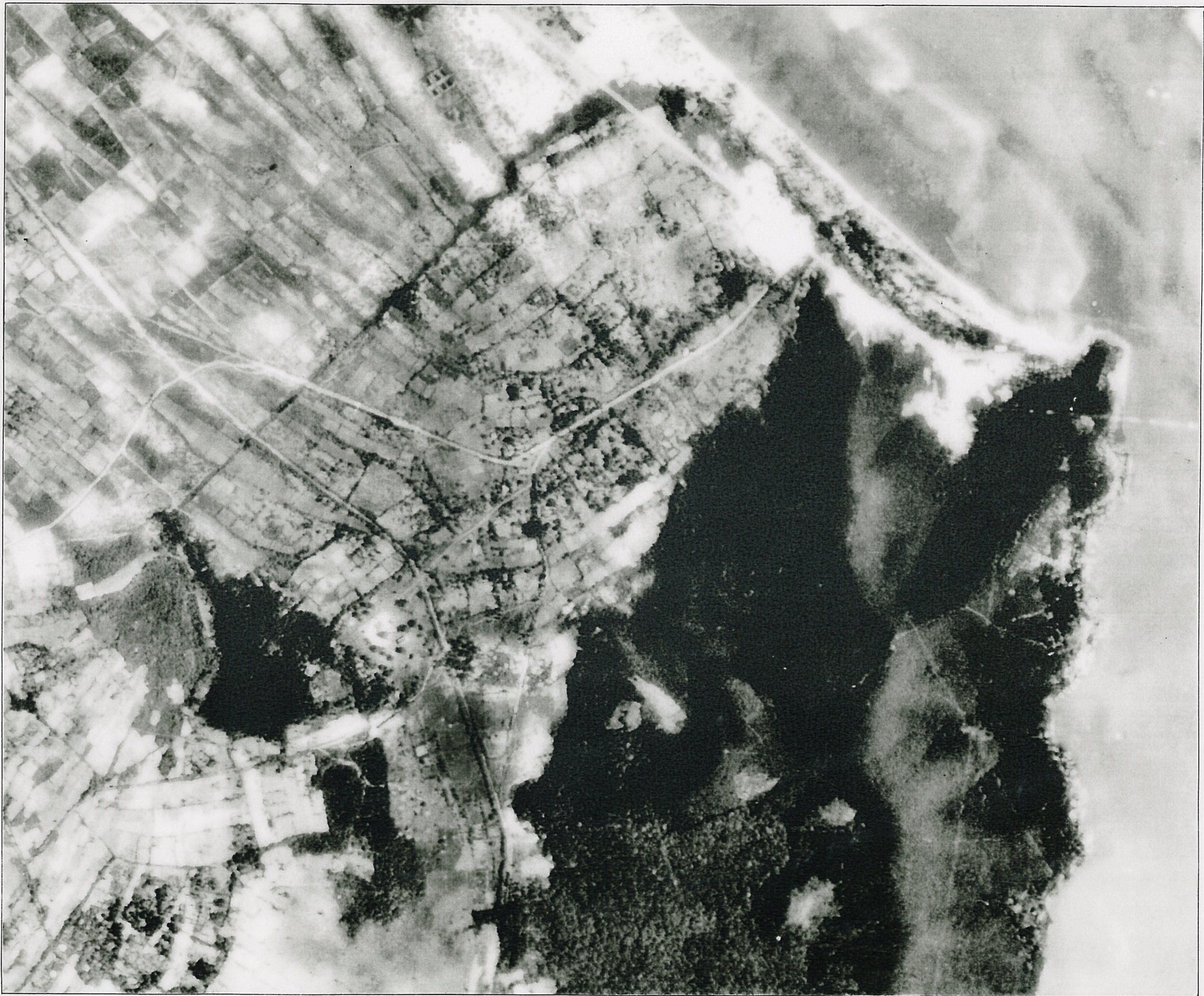
เลขที่ 116 ม้วนที่ M 39

วันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2517

0 400 เมตร

โครงการวิจัยชุมชนโบราณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

797054 mN.

671874 mE.

สำนักบริหารที่ราชพัสดุ 2 กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง

สารบัญชระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศที่เอ็ม

5123 III - 7098	5123 III - 7298	
		LT
5123 III - 7096	5123 III - 7296	Roll 449 No 102 14 เม.ย. 2538

สารบัญชระวางรูปถ่ายทางอากาศโครงการ VAP61

VAP 61 V1 R 4269 No. 062 13 กันยายน 2509

รูปถ่ายทางอากาศโครงการ VAP 61

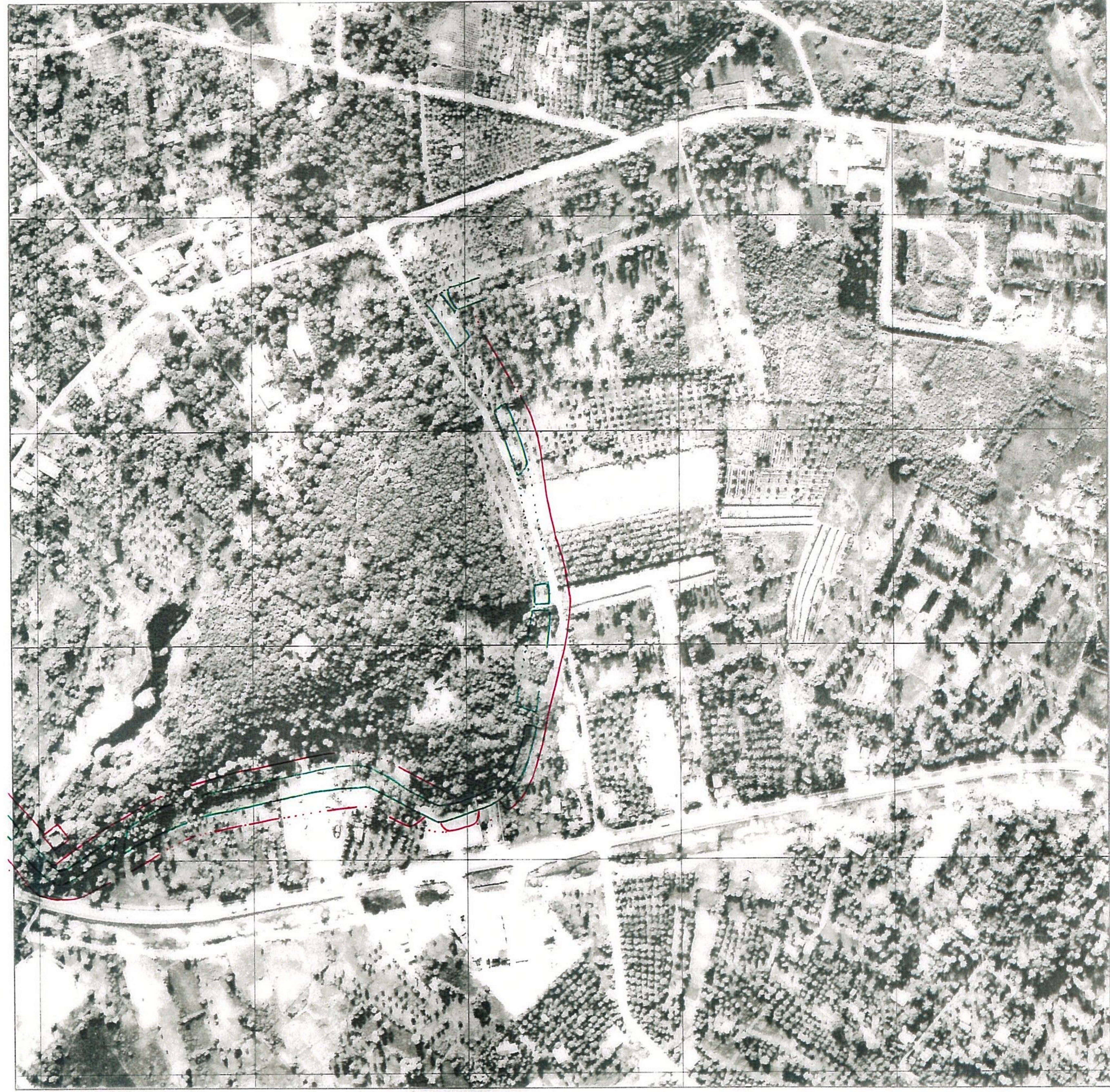
เลขที่ 062 ม้วนที่ V1 R 4269

วันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2509

0 400 เมตร

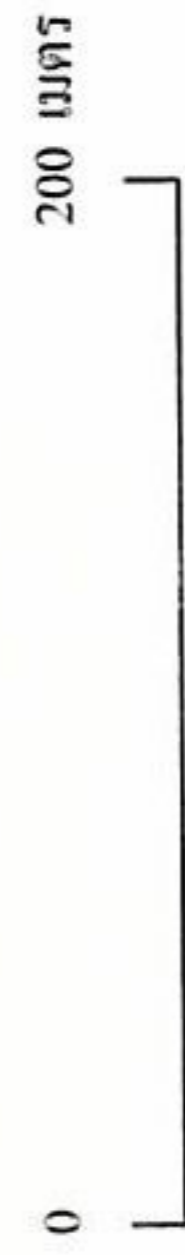

โครงการวิจัยชุมชนโบราณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

797200 mN.

672200 mE.

มาตราส่วน 1:4,000

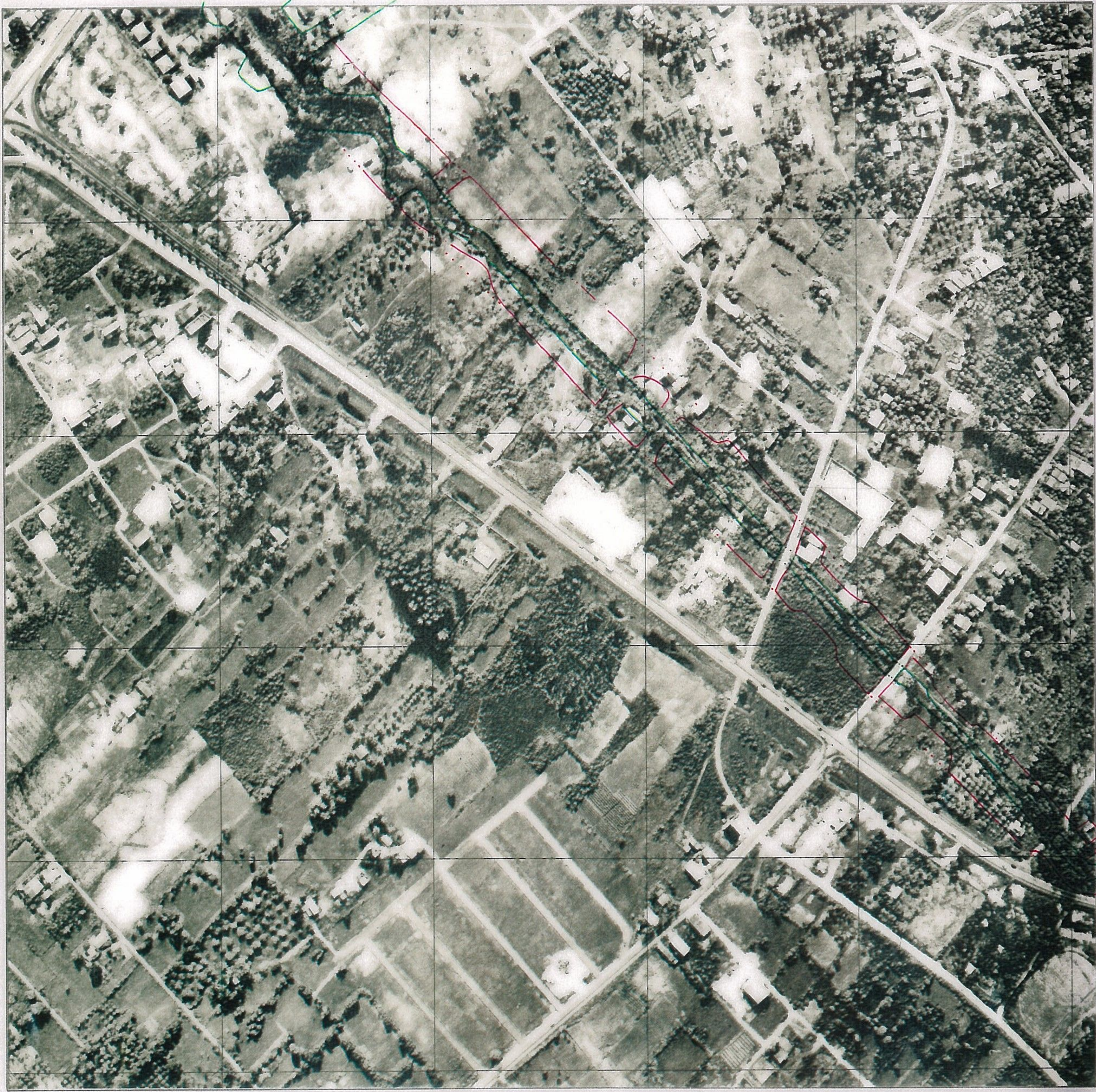
แผนที่รูปถ่ายทางอากาศที่เดิม โซนที่ 48
เลขที่ 7096, 7098, 7296, 7298
ระวาง 5123 III มาตราส่วน 1:4,000
กรมที่ดิน พ.ศ. 2538

แผนที่แสดงขอบเขตกำแพงเมือง-คูเมือง

- แนวเขตกำแพงเมือง-คูเมือง
- แนวเขตกำแพงเมือง-คูเมือง โดยประมาณ
- □ □ □ แนวที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขต
- กำแพงเมือง-คูเมืองด้วยรูปถ่ายทางอากาศ (สีเขียวคือแนวคู, สีแดงคือแนวกำแพงเมือง)

สารบัญแผนที่รูปถ่ายทางอากาศที่เดิม
ระวาง 5123 III

7298		7296	
1	2	3	

798200 mN.

672200 mE.

มาตราส่วน 1 : 4,000

แผนที่รูปถ่ายทางอากาศที่เสริม โจนที่ 48
 เลขที่ 7096, 7098, 7296, 7298
 ระวาง 5123 III มาตรฐาน 1:4,000
 กรมที่ดิน พ.ศ. 2538

แผนที่แสดงขอบเขตกำแพงเมือง-คูเมือง

- แนวเขตกำแพงเมือง-คูเมือง
- แนวเขตกำแพงเมือง-คูเมือง โดยประมาณ
- □ □ □ แนวที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขต
- กำแพงเมือง-คูเมืองด้วยรูปถ่ายทางอากาศ
 (สีเขียวคือแนวคู, สีแดงคือแนวกำแพงเมือง)

สารบัญแผนที่รูปถ่ายทางอากาศที่เสริม
 ระวาง 5123 III

1	2
3	7296
7298	

798200 mN.

673200 mE.

0 200 เมตร

มาตราส่วน 1:4,000

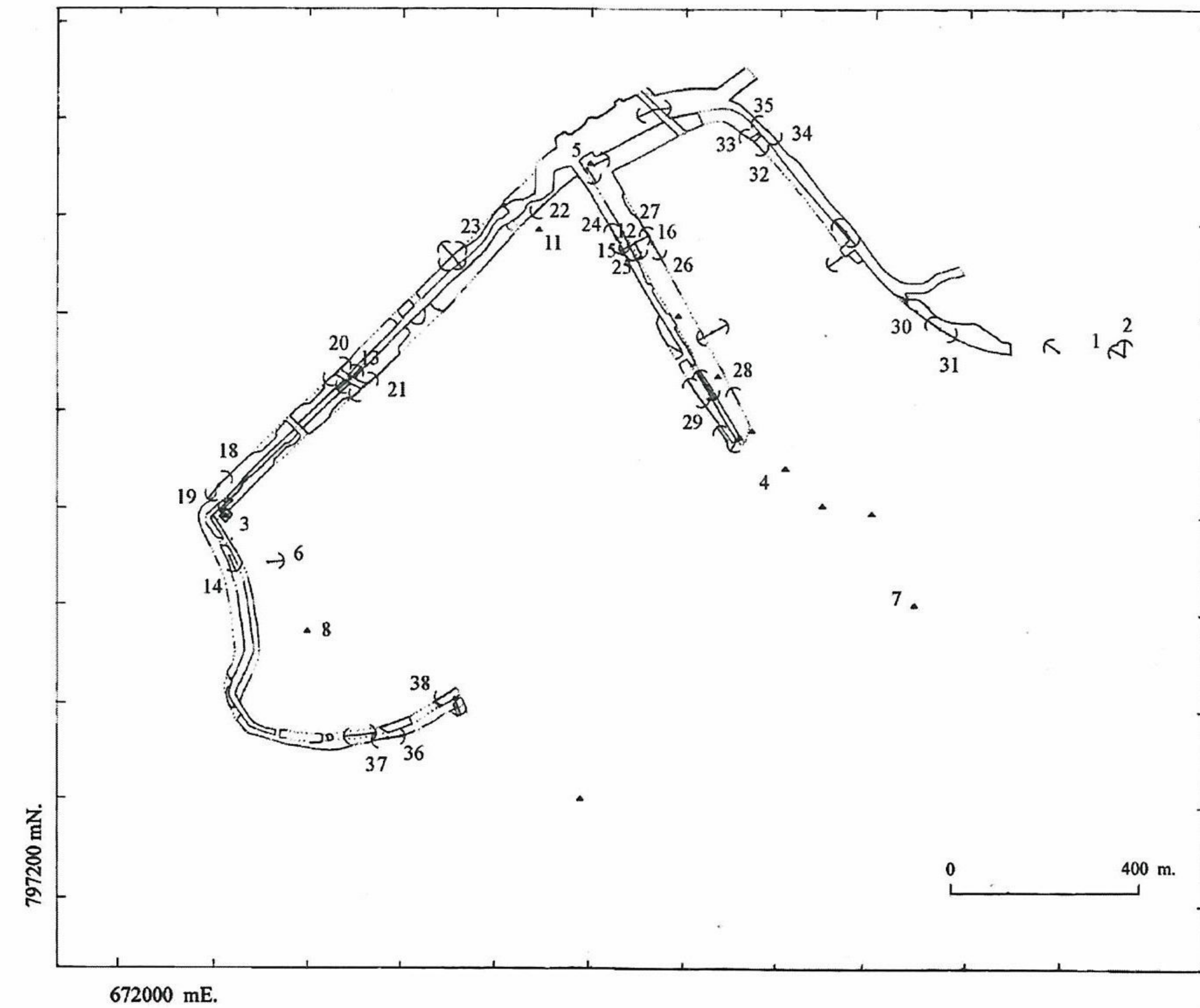
แผนที่รูปถ่ายทางอากาศซีเอ็ม โซนที่ 48
 เลขที่ 7096, 7098, 7296, 7298
 ระวาง 5123 III มาตราส่วน 1:4,000
 กรมที่ดิน พ.ศ. 2538

แผนที่แสดงขอบเขตกำแพงเมือง-คูเมือง

- แนวเขตกำแพงเมือง-คูเมือง
- แนวเขตกำแพงเมือง-คูเมือง โดยประมาณ
- □ □ □ แนวที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขต
- กำแพงเมือง-คูเมืองตัวรูปถ่ายทางอากาศ (สีเขียวคือแนวคู, สีแดงคือแนวกำแพงเมือง)

สารบัญแผนที่รูปถ่ายทางอากาศซีเอ็ม
 ระวาง 5123 III

	7298		
1	2		
		3	
		7296	

7. การสำรวจในภูมิภาค

การสำรวจในภูมิภาค มีเป้าหมายเพื่อตรวจสอบข้อมูลการศึกษาขอบเขตกำแพงเมือง-คูเมืองจากรูปถ่ายทางอากาศ และเพื่อศึกษาบันทึกภาพภาคสนาม โดยได้เลือกบันทึกภาพเฉพาะบริเวณที่แสดงลักษณะกำแพงเมือง-คูเมืองของเมืองสงขลา(สิงหนคร) และลักษณะการเปลี่ยนแปลงเพื่อประกอบการอธิบายการกำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมือง และเปลี่ยนแปลงในส่วนต่าง ๆ ของเมือง โดยได้จัดทำเป็นภาพประกอบรายงานจำนวน 38 ภาพ แต่ละภาพได้เขียนคำอธิบาย และแสดงตำแหน่งและทิศทางการบันทึกภาพลงบนแผนที่กำแพงเมือง-คูเมือง

กิตติกรรมประกาศ

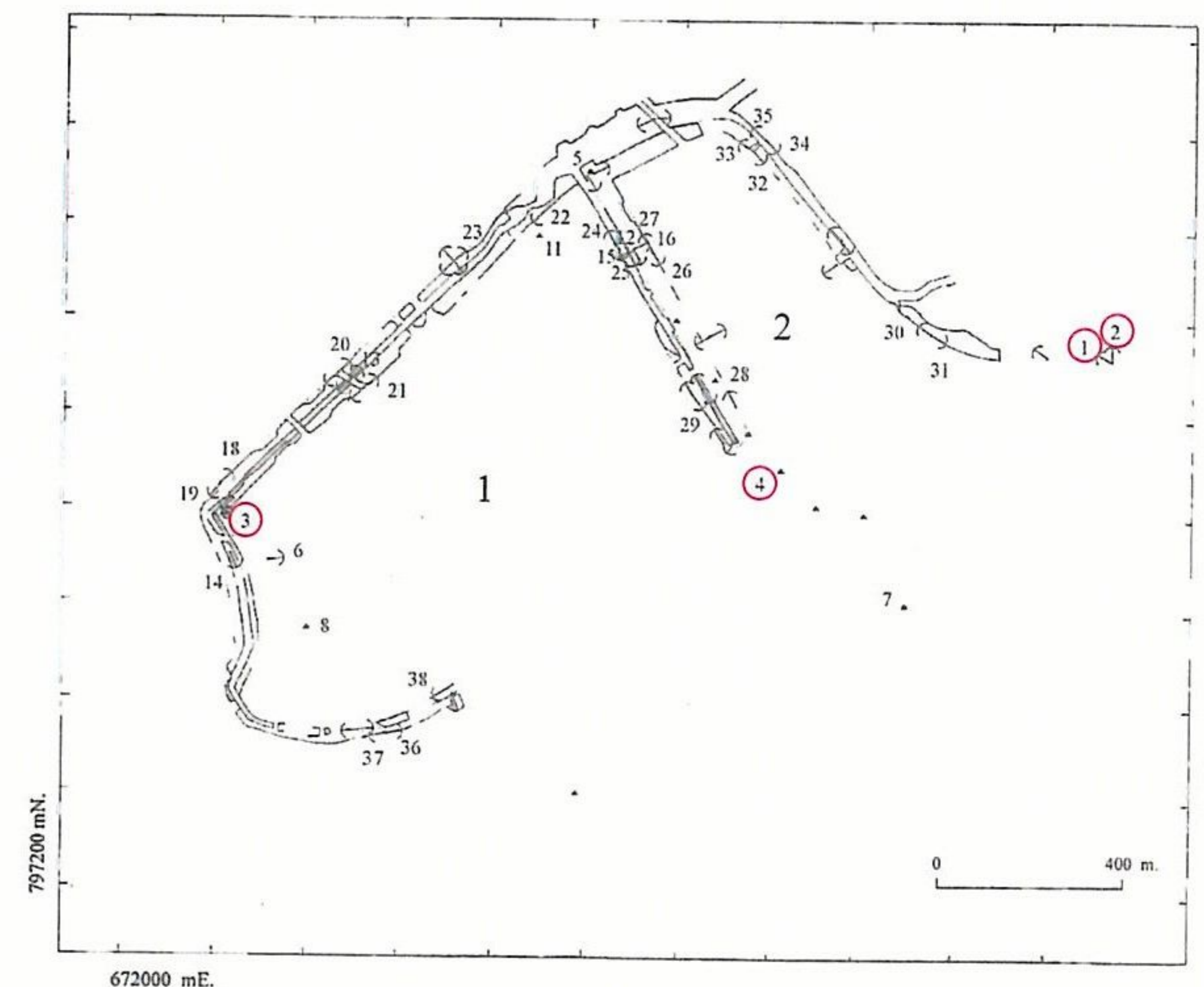
ในการศึกษากำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง-คูเมืองสงขลา(สิงหนคร) คณะผู้ดำเนินการศึกษาได้รับความอนุเคราะห์ในการจัดทำแผนที่รูปถ่ายทางอากาศพิศดจาก ยูทีเอ็ม 1:4,000 จากกรมที่ดิน การบริการในการจัดทำรูปถ่ายทางอากาศและแผนที่ภูมิภาคจากกรมแผนที่ทหาร เจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินอำเภอสิงหนคร ข้อมูลด้านประวัติศาสตร์จากสำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 10 จ.สงขลา , สำนักศิลปวัฒนธรรมสงขลา สถาบันราชภัฏสงขลา และเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานธนารักษ์จังหวัดสงขลาที่ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี

คณะผู้ดำเนินการศึกษา รู้สึกเป็นพระคุณอย่างยิ่งและขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

1	
2	
3	4

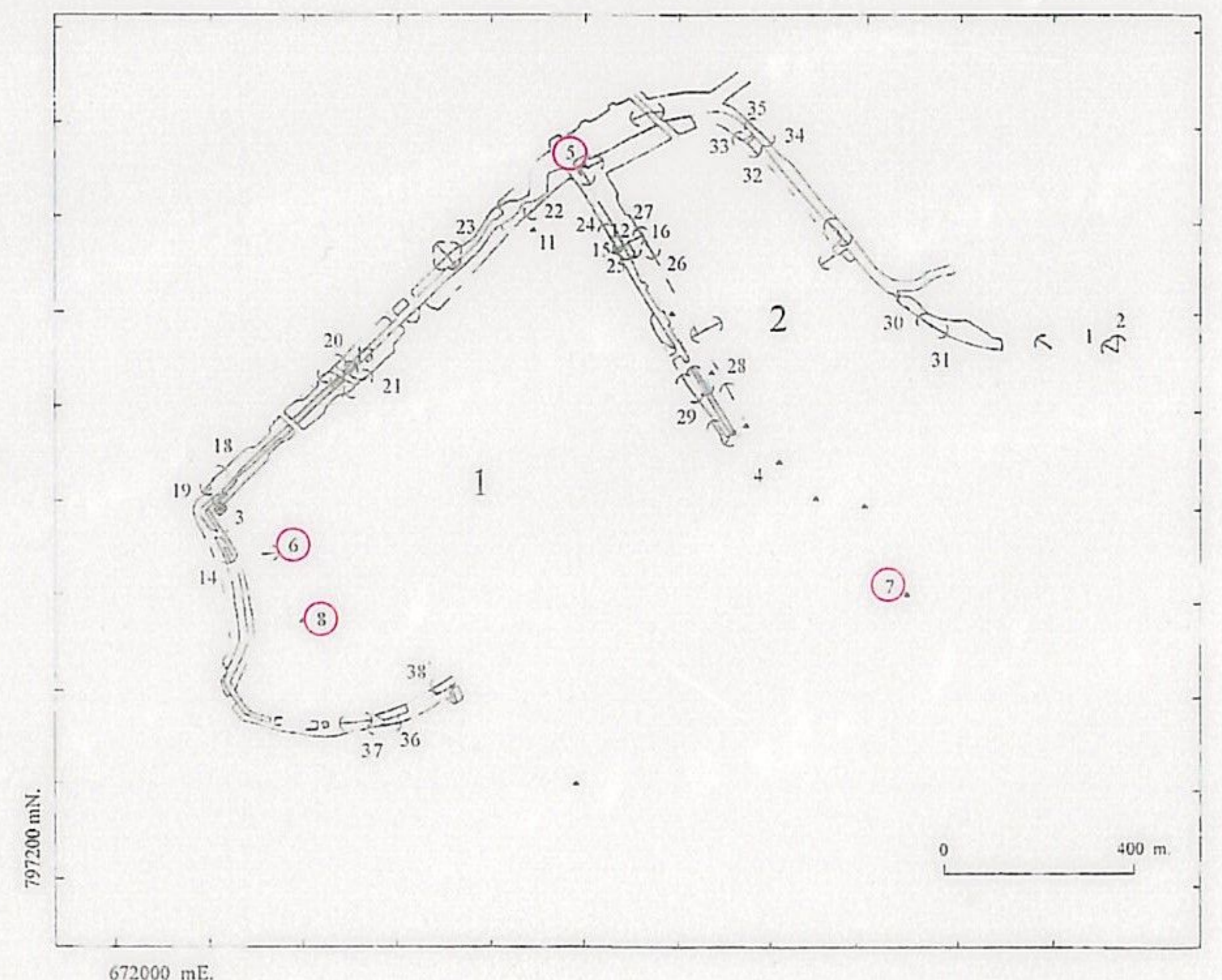
1,2,3,4. เมืองสงขลา(สิงหนคร) ตั้งอยู่บริเวณทิศเหนือเชิงเขาค่ายม่วงหรือหัว
 เขาแดง ทางด้านทิศตะวันออกติดทะเลอ่าวไทย (รูปที่ 1) ทางทิศตะวันออก
 ของเขาค่ายม่วงมีช่องทางเปิดจากทะเลสาบสงขลาติดต่อกับอ่าวไทย
 เป็นทางผ่านให้เรือเข้าออกได้ (รูปที่ 2) เมืองสงขลาในอดีตจึงเป็นเมืองท่า
 ขนาดใหญ่ และเจริญรุ่งเรืองด้านการค้ามากในสมัยสุลต่านสุไลมาน มีการ
 สร้างกำแพงเมือง-คูเมืองและป้อมปืน ในรูปที่3 เป็นป้อมที่สร้างในที่เชิงเขา
 บริเวณมุมเมืองด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ และในรูปที่ 4 เป็นป้อมที่สร้าง
 บนเขา ปัจจุบันได้รับการบูรณะและประกาศขึ้นทะเบียนในราชกิจจานุเบกษา
 ครั้งที่ 1 เล่ม 102 ตอนที่ 180 วันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2528 (ฉบับ
 พิเศษ) และประกาศในราชกิจจานุเบกษา ครั้งที่ 2 เล่ม 109 ตอนที่ 119 วัน
 ที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2535

5	6
7	8
9	10

5. กำแพงเมืองชั้นใน (ส่วนที่ 2) ทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเมือง กำแพงเมือง ส่วนยอดเสริมสูงด้วยหินสอปูน
6. แนวป้อมปืนบนลาดเขาแดง (ทางด้านซ้ายของภาพ) และ โบราณสถานเจดีย์ องค์ข้าวและเจดีย์องค์ดำ ซึ่งสร้างทับบนป้อมปืนบนยอดเขาแดง (ทางด้าน ซ้ายของภาพ)
7. โบราณสถานเจดีย์องค์ข้าวและเจดีย์องค์ดำ ตั้งอยู่บนเขาค่ายม่วงบนฐานหินก่อ เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า สร้างในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในปี พ.ศ. 2382 เคยเป็นป้อมปืนของเมืองมาก่อน
8. โบราณสถานเจดีย์วัดเขาน้อย สร้างในสมัยศรีวิชัย ตั้งอยู่บนยอดเขาน้อย ห่าง จากป้อมปืนที่อยู่เชิงเขาบริเวณมุมเมืองด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ไปทาง ทิศตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ 290 เมตร
9. สุสานสุคนธ์านสุโลมันหรือทวดหุ่มหรือมรหุ่ม ตั้งอยู่นอกเมืองห่างจากกำแพง เมือง - คูเมือง ไปทางทิศเหนือ ตามทางหลวงหมายเลข 409 ประมาณ 1,250 เมตร
10. กำแพงเมือง - คูเมืองในบริเวณตัวเมืองสงขลา ปัจจุบันเหลือเป็นแนวกำแพง หินสอปูนทางด้านขวาของภาพ ตั้งอยู่ด้านตรงข้ามพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สงขลา ริมถนนจนะ สร้างขึ้นในสมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

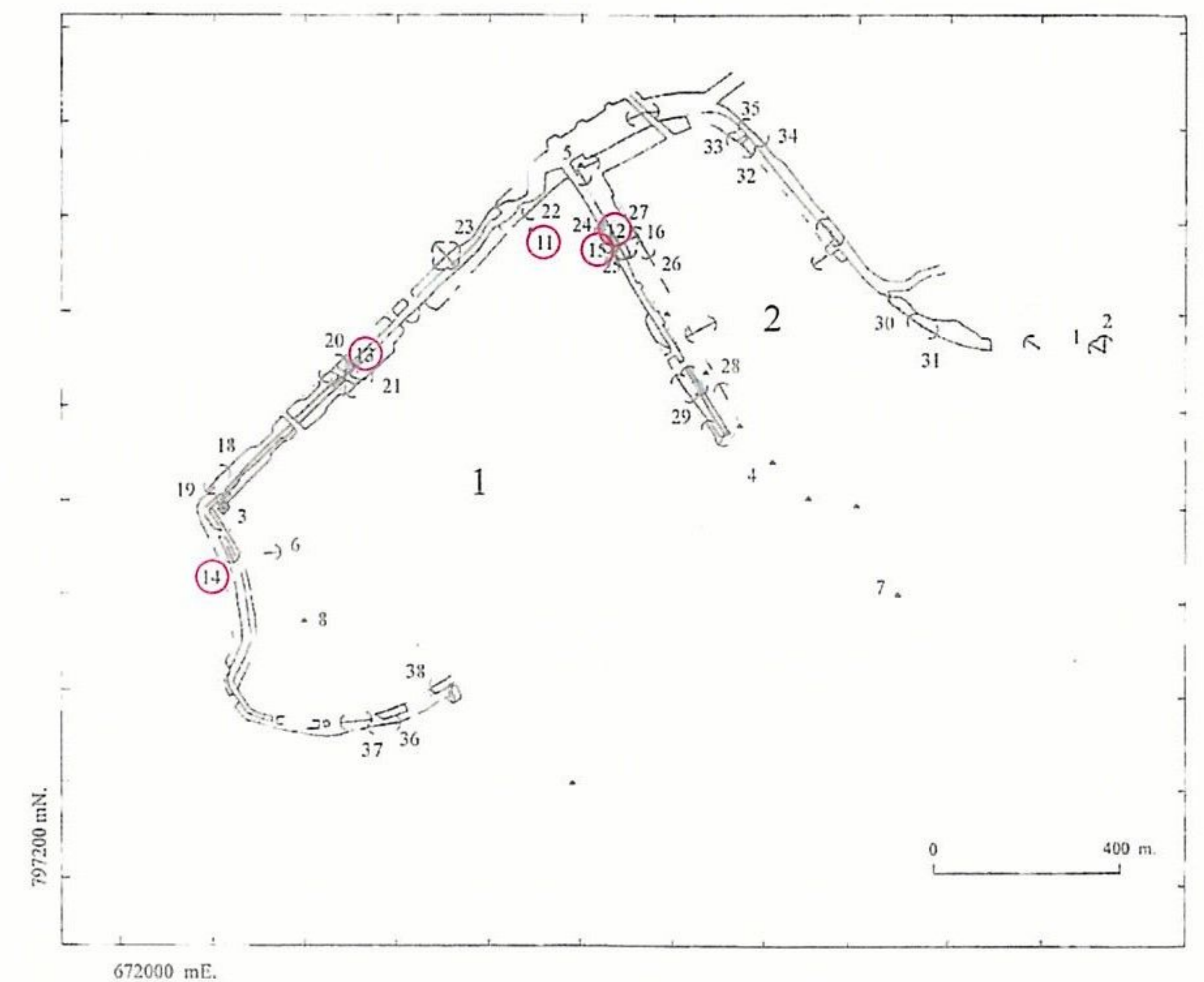

672000 mE.

11	12
13	14
15	

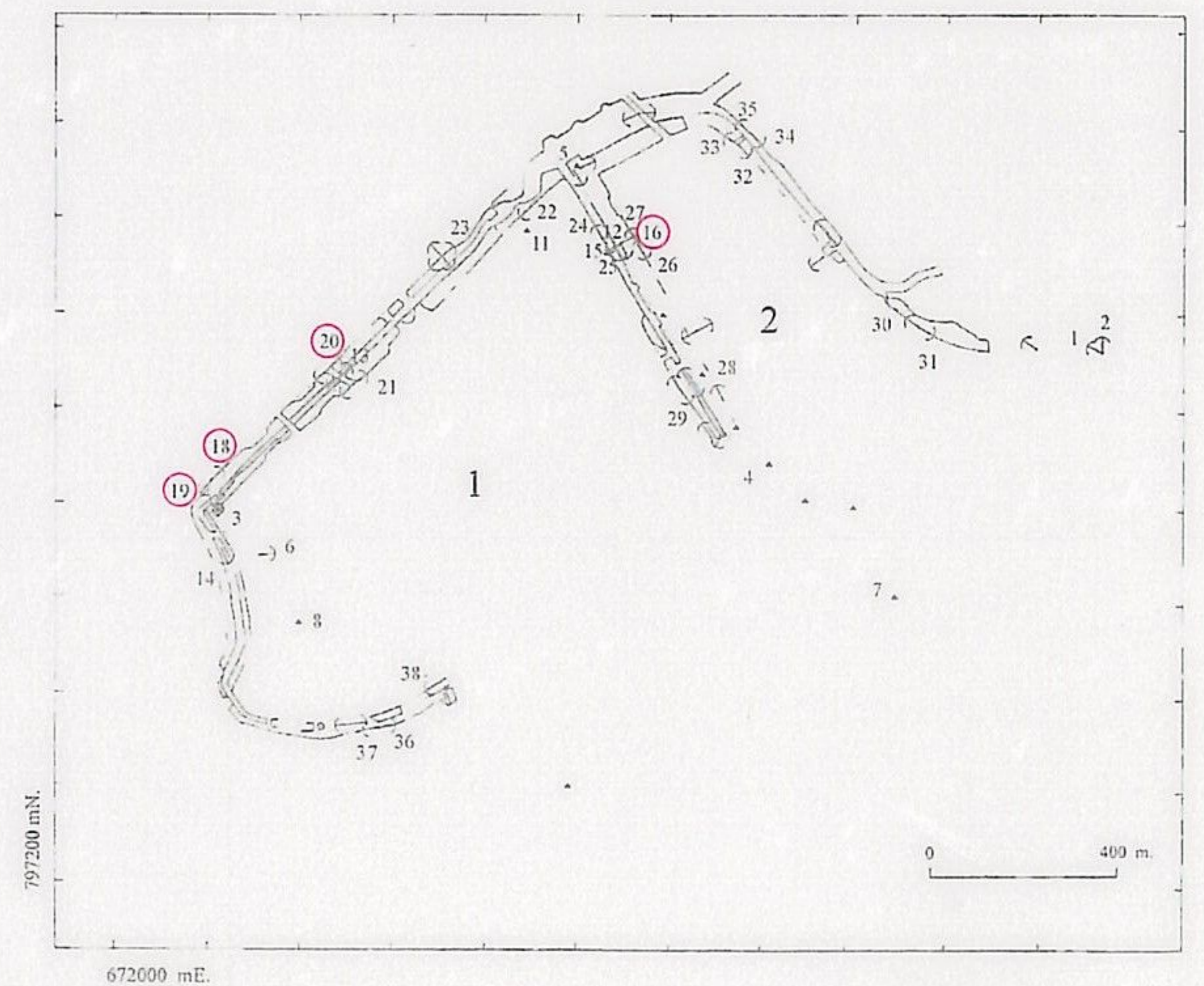
11. เศษภาชนะดินเผา พบกระจัดกระจายภายในเมือง
12. สภาพกำแพงเมือง-คูเมืองแนวกลางเมือง ขวามือคือคูเมือง ถูกทับถมจนมีลักษณะเป็นแอ่งตื้น ๆ ซ้ายมือคือกำแพงชั้นในส่วนที่ 2 แนวกำแพงส่วนนี้มีป้อมปืนก่อด้วยหินสร้างทับบนกำแพงดิน วางเรียงตัวไปตามแนวกำแพงตรงไปยังเชิงเขาแดง
13. สภาพคูเมือง-กำแพงเมือง ส่วนที่ 1 ด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ซ้ายมือคือกำแพงเมืองชั้นนอก ขวามือคือกำแพงเมืองชั้นใน
14. สภาพคูเมือง-กำแพงเมือง ส่วนที่ 1 ด้านทิศตะวันตก (บริเวณเชิงเขาน้อย) ซ้ายมือคือกำแพงชั้นใน และขวามือคือกำแพงชั้นนอก
15. สภาพภายในเมืองส่วนที่ 1 ใซ้อยู่อาศัย

16	
17	18
19	20

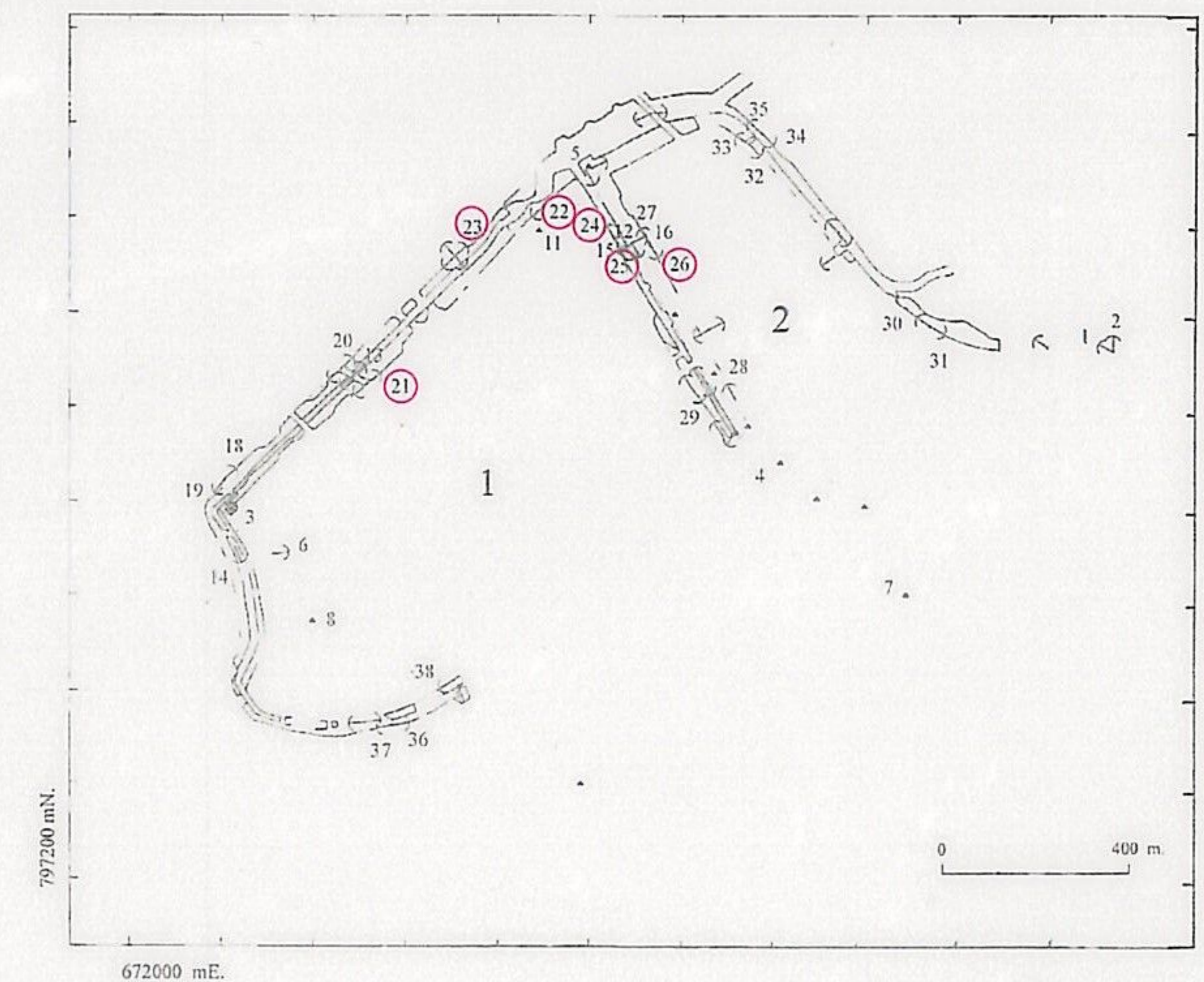
16. สภาพแวดล้อมภายในเมืองส่วนที่ 2 ใช้อู่อาศัย
17. แนวคลองโบราณที่เชื่อมต่อเมืองสงขลา(สิงหนคร)ทางทิศใต้ไหลเลียบเชิงเขาแดงด้านตะวันตก ออกสู่ทะเลสาบสงขลาบริเวณทิศใต้ของเขาแดง
18. แนวเขตกำแพงเมือง-คูเมืองชั้นนอก ส่วนที่ 1 ด้านทิศตะวันตกอยู่ประมาณตำแหน่งคนขึ้นกลางภาพ ขวามือคือกำแพงเมือง
19. แนวเขตกำแพงเมือง-คูเมือง ชั้นนอกด้านทิศตะวันตกของส่วนที่ 1 อยู่ประมาณตำแหน่งคนขึ้นกลางภาพ ซ้ายมือคือ กำแพงเมือง โค้งไปตามแนวถนนทางขวาของภาพ
20. แนวเขตกำแพงเมือง-คูเมืองชั้นนอกทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือของส่วนที่ 1 อยู่ประมาณตำแหน่งคนขึ้นกลางภาพ ขวามือคือกำแพงเมือง ไม่เหลือสภาพ

21	22
23	24
25	26

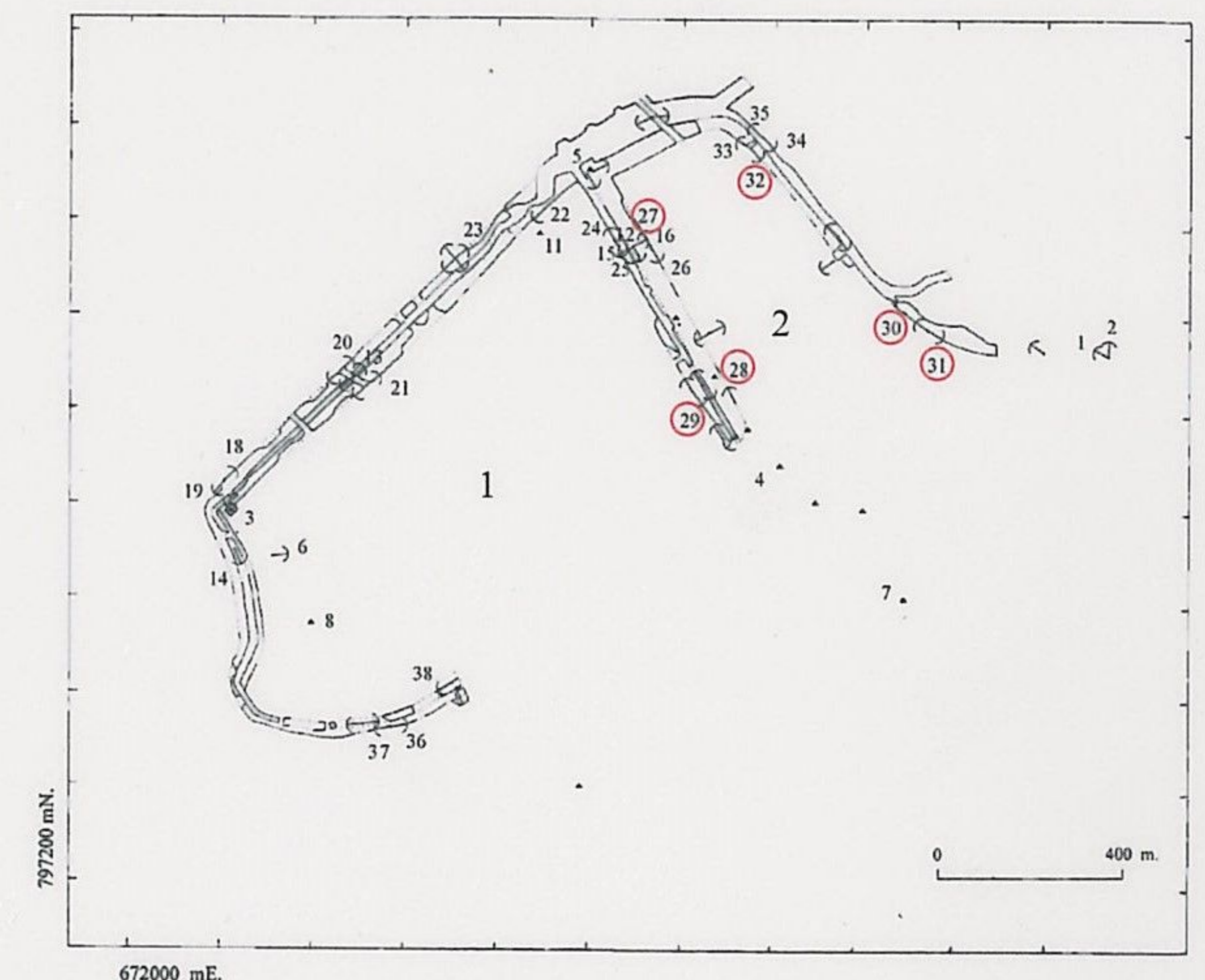
21. แนวเขตกำแพงเมือง-คูเมืองชั้นใน ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของส่วนที่ 1 อยู่ประมาณตำแหน่งคนยืนกลางภาพ ซ้ายมือคือกำแพงเมือง
22. แนวเขตกำแพงเมือง-คูเมืองชั้นใน ทางด้านทิศเหนือของส่วนที่ 1 กำแพงลาดถึงตำแหน่งคนยืนกลางภาพ ขวามือคือกำแพงเมือง
23. แนวเขตกำแพงเมือง-คูเมืองชั้นนอก ทางทิศเหนือของส่วนที่ 1 อยู่ประมาณตำแหน่งคนยืนกลางภาพ ขวามือคือกำแพง
24. แนวเขตกำแพงเมือง-คูเมืองชั้นใน ทางด้านทิศเหนือของส่วนที่ 1 กำหนดที่ขอบคูประมาณตำแหน่งคนยืนกลางภาพ ขวามือคือคูเมืองคงสภาพ
25. แนวเขตกำแพงเมือง-คูเมืองชั้นใน ทางทิศเหนือของส่วนที่ 1 กำหนดที่ขอบคูประมาณตำแหน่งคนยืนกลางภาพ ซ้ายมือคือคูเมืองคงสภาพ
26. แนวเขตกำแพงเมือง-คูเมืองชั้นใน ทางทิศตะวันตกของส่วนที่ 2 อยู่ประมาณตำแหน่งคนยืนกลางภาพ ขวามือคือกำแพงเมือง

27	28
29	30
31	32

27. แนวเขตกำแพงเมือง-คูเมืองชั้นใน ทางทิศตะวันตกของส่วนที่ 2 อยู่ประมาณ ตำแหน่งคนยืนกลางภาพ ซ้ายมือคือกำแพงเมืองและป้อมปืน
28. แนวเขตกำแพงเมือง-คูเมืองชั้นใน ทางทิศใต้ของส่วนที่ 2 อยู่ประมาณ ตำแหน่งคนยืนกลางภาพ ซ้ายมือคือกำแพงเมืองและป้อมปืน (บริเวณกลุ่ม ดินไม้ทางซ้ายของรูป)
29. แนวเขตกำแพงเมือง-คูเมืองชั้นใน ทางทิศตะวันออกของส่วนที่ 1 อยู่ประมาณ ตำแหน่งคนยืนกลางภาพ ซ้ายมือคือกำแพงเมือง ปัจจุบันถูกไถราบพื้นที่ สร้างอาคารศูนย์ข้อมูลประจำท้องถิ่น
- 30-31 แนวคลองระบายน้ำด้านตะวันออก เกิดขึ้นจากการปิดกั้นของสันทรายภายหลังจากที่น้ำทะเลกัดเซาะ รูปที่ 30 คลองอยู่ทางขวา ถนนทางซ้ายของภาพ ตรงไปยังทางหลวงหมายเลข 409 รูปที่ 31 คลองอยู่ทางซ้ายของภาพ ถนนด้านหน้าตรงไปยังท่าข้ามแพขนานยนต์
32. แนวคลองระบายน้ำด้านตะวันออก ซึ่งได้ทำการขุดลอกและถมตามแนวที่ เชื่อกันว่าเป็นกำแพงเมือง-คูเมืองเดิม ทางซ้ายของภาพคือแนวคันดินที่ขุด ลอกและถมขึ้นมาใหม่ ถนนด้านหน้าคือ ถนนที่ตัดไปยังท่าเรือน้ำลึก

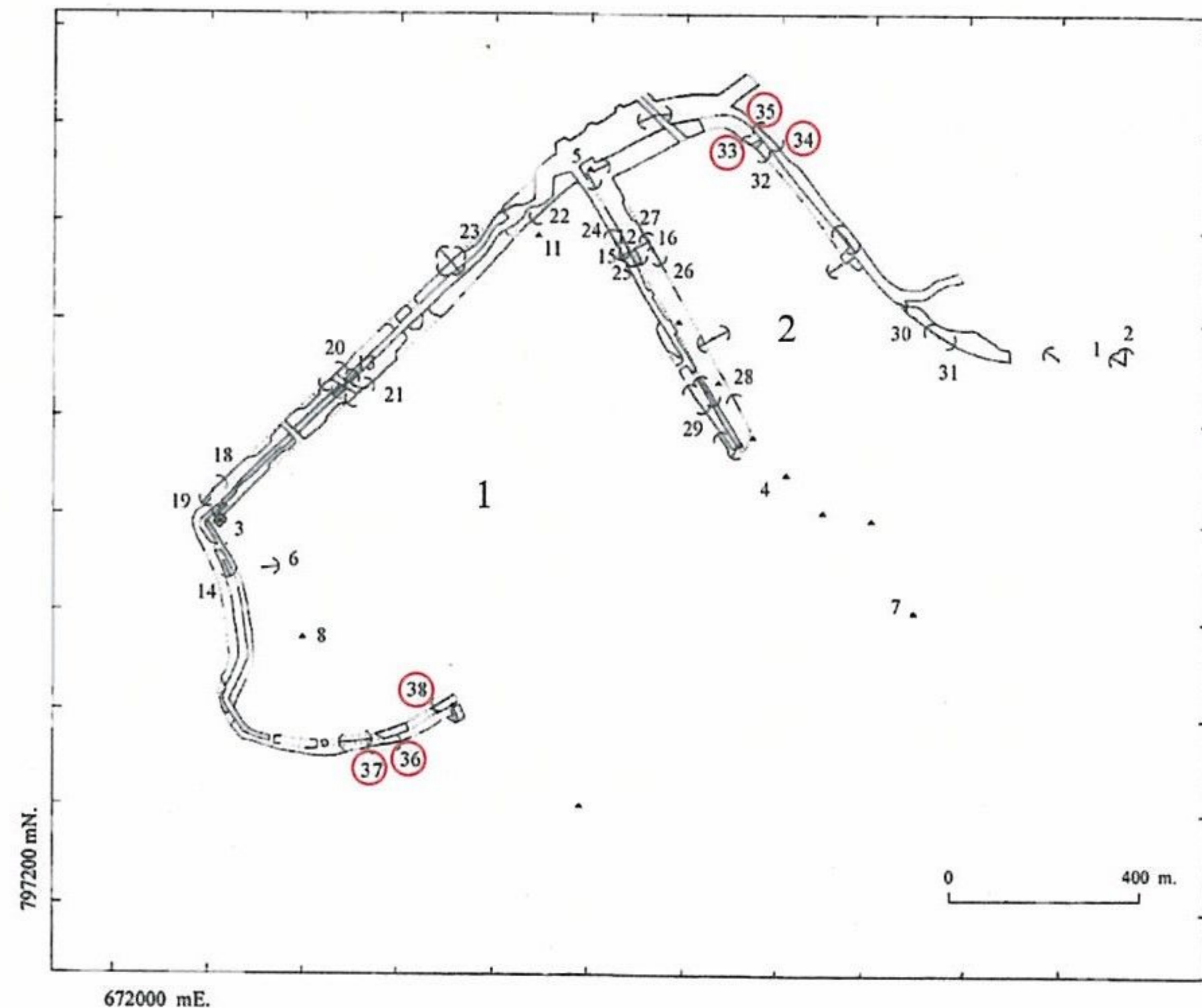

672000 mE.

33	34
35	36
37	38

- 33. แนวคลองระบายน้ำบริเวณทิศเหนือของเมือง ปัจจุบันสร้างเป็นอาคารไปรษณีย์
- 34-35 . แนวคลองระบายบริเวณด้านทิศเหนือของเมือง รูปที่ 34 แนวคลองอยู่ทางซ้าย และรูปที่ 35 แนวคลองอยู่ทางขวา ถูกบดกรุกและถ้าเข้าไปในแนวคลอง ถนนด้านหน้าคือถนนที่ตัดไปยังท่าเรือน้ำลึก
- 36. แนวเขตกำแพงเมือง-คูเมืองชั้นนอก ทางทิศใต้ของส่วนที่ 1 อยู่ประมาณตำแหน่งคนยืนกลางภาพ ซ้ายมือคือกำแพงเมือง ถูกไถปร่าบเป็นที่ราบ
- 37. แนวเขตกำแพงเมือง-คูเมืองชั้นนอก ทางทิศใต้ของส่วนที่ 1 อยู่ประมาณตำแหน่งคนยืนกลางภาพ ขวามือคือกำแพงเมือง ถูกไถปรับเป็นที่ราบ
- 38. แนวเขตกำแพงเมือง-คูเมืองชั้นใน ทางทิศใต้ของส่วนที่ 1 กำหนดที่ขอบคูประมาณตำแหน่งคนยืนกลางภาพ ซ้ายมือคือคูเมือง ถูกปรับไถปรับเป็นที่ราบ

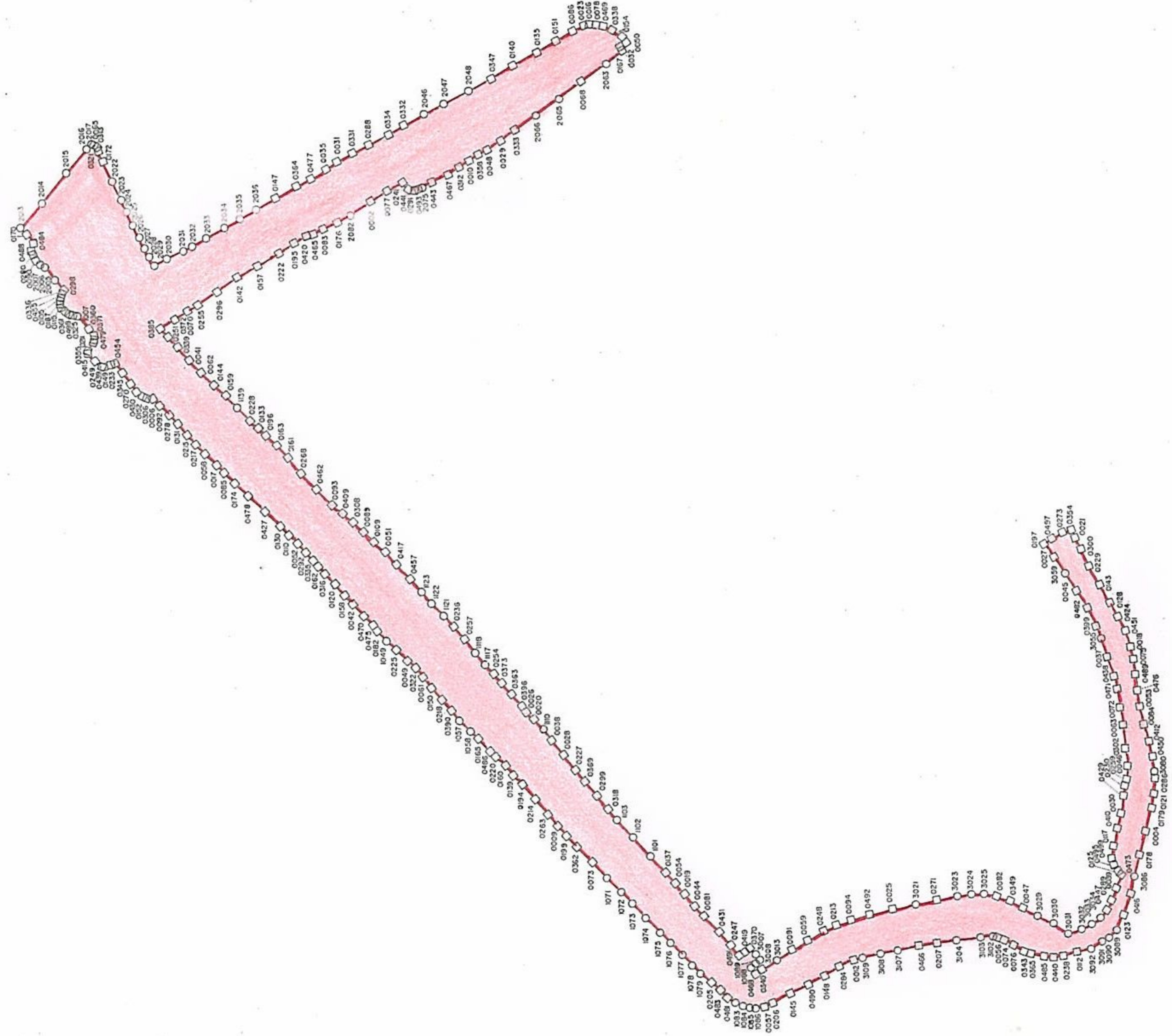
แผนที่
แสดงขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง - คูเมือง เมืองสงขลา(หัวเขาแดง)

ใบที่ 47

672800 1B
799400 1N

672800

672800 1B
799400 1N

799400 1N

799400 1N

792000 1B
672800 1B

672800

792000 1B
672800 1B

ตำบลหัวเขา

อำเภอสิงหนคร

จังหวัดสงขลา

มาตรา ส่วน ๑ : ๕๐๐๐

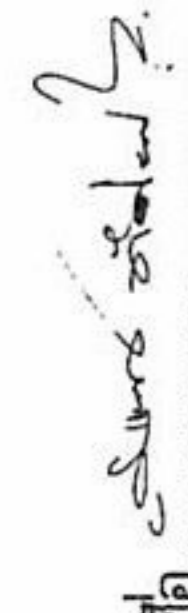
ระวาง 5123 III 7296, 7298

ขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง - คูเมือง เมืองสงขลา(หัวเขาแดง)ตามที่คณะกรรมการฯ

ใช้ความเห็นชอบของสภาการศึกษาฯ เมื่อวันที่ ๑๐๒ ไร่ ๒ งาน ๕๓ ตารางวา

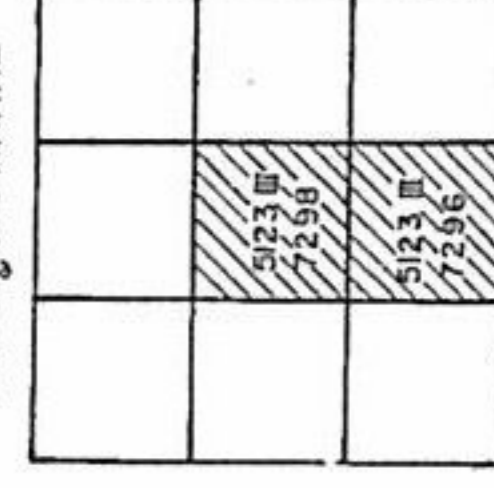
แนวเขตที่ดินกำแพงเมือง - คูเมือง เมืองสงขลา(หัวเขาแดง)เนื้อที่ ๑๐๒ ไร่ ๒ งาน ๕๓ ตารางวา ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการเพื่อพิจารณากำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง - คูเมือง ในการประชุม ครั้งที่ 7/2546 เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2546 ณ ห้องประชุม ชั้น 3 กรมธนารักษ์

ลงชื่อ
(นายอภัยพงษ์ ทวีศรี)
กรมการและเลขานุการ

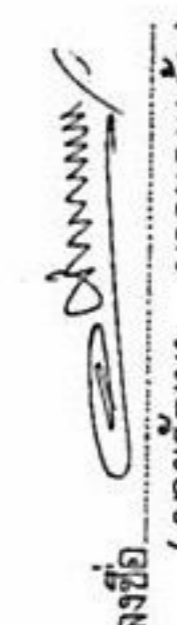
คณะกรรมการเพื่อพิจารณากำหนดขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง - คูเมือง

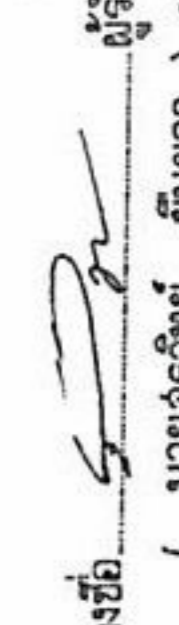
กรมธนารักษ์

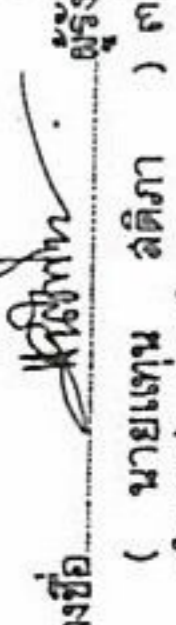
สครปฐจวตติดต่อด

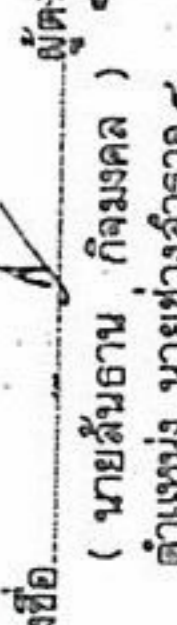

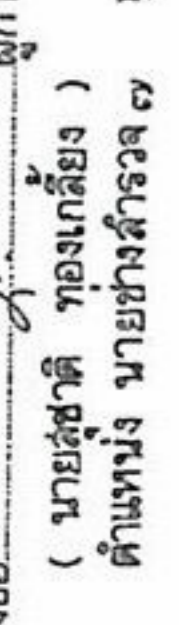
แผนที่นี้ยืมจากต้นฉบับ
มาตราส่วนโดยประมาณ ๑ : ๕๐๐๐

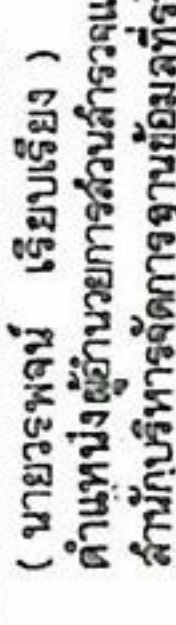
ลงชื่อ
(นายอภัยพงษ์ ทวีศรี)
ตำแหน่ง นายช่างสำรวจ

ลงชื่อ
(นายสุวิทย์ สิมยาว) พ.ศ. ๒๕๔๖
ตำแหน่ง นายช่างสำรวจ

ลงชื่อ
(นายสุวิทย์ สิมยาว) พ.ศ. ๒๕๔๖
ตำแหน่ง นายช่างสำรวจ

ลงชื่อ
(นายสุวิทย์ สิมยาว) พ.ศ. ๒๕๔๖
ตำแหน่ง นายช่างสำรวจ

ลงชื่อ
(นายสุวิทย์ สิมยาว) พ.ศ. ๒๕๔๖
ตำแหน่ง นายช่างสำรวจ

ลงชื่อ
(นายสุวิทย์ สิมยาว) พ.ศ. ๒๕๔๖
ตำแหน่ง นายช่างสำรวจ

สำรวจรังวัดในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๖

ระวาง

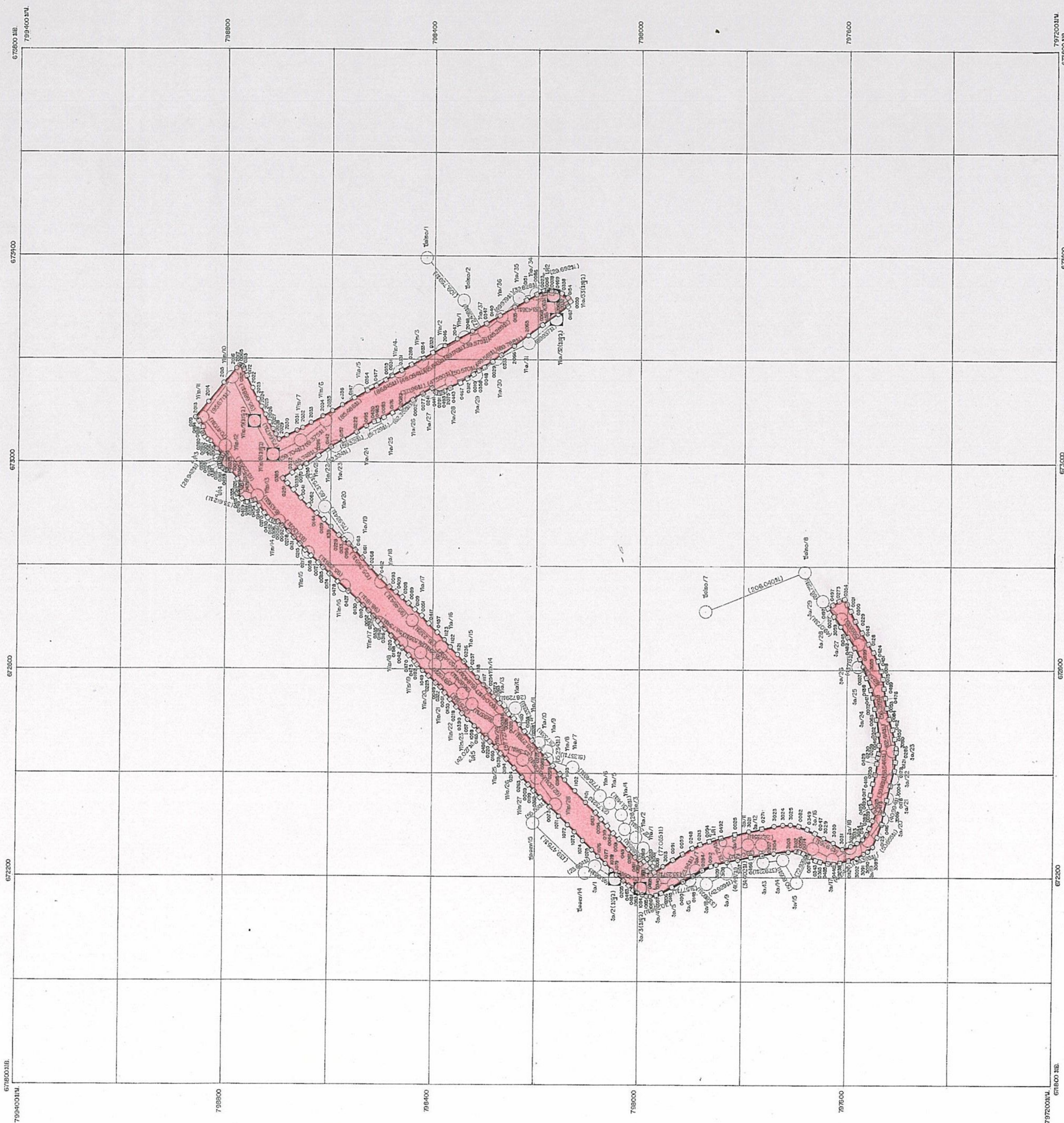
5123 III 7296,7298

อำเภอ สิงหนคร

ใบที่ 47

ตำบล ห้วยยา

จังหวัด สงขลา

กรรมนารักษ์

มาตราส่วน ๑ : ๔๐๐๐

คำควบคุมมาตราส่วน 0.99996

สารบัญระวางติดต่อ

		2599	
		442317	
		72516	

ลำดับที่	เนื้อที่		เนื้อที่		เนื้อที่		เนื้อที่		เนื้อที่		เนื้อที่		ผู้รับจัดทำแผนที่
	ไร่	งาน	วา	ไร่	งาน	วา	ไร่	งาน	วา	ไร่	งาน	วา	
													นายสุวิทย์ อิงฮาว ๓ / มี.ค. / ๒๕๕๖
													นายเกษม อิงกา ๓ / มี.ย. / ๒๕๕๖
													นายสุธาน กิจมงคล ๔ / มี.ย. / ๒๕๕๖
													นายสุชาติ ทองเคี้ยง ๕ / มี.ย. / 4๖

แผนที่นี้จัดทำจากต้นฉบับ
 มาตรฐานโดยประมาณ ๑ : ๔๐๐๐

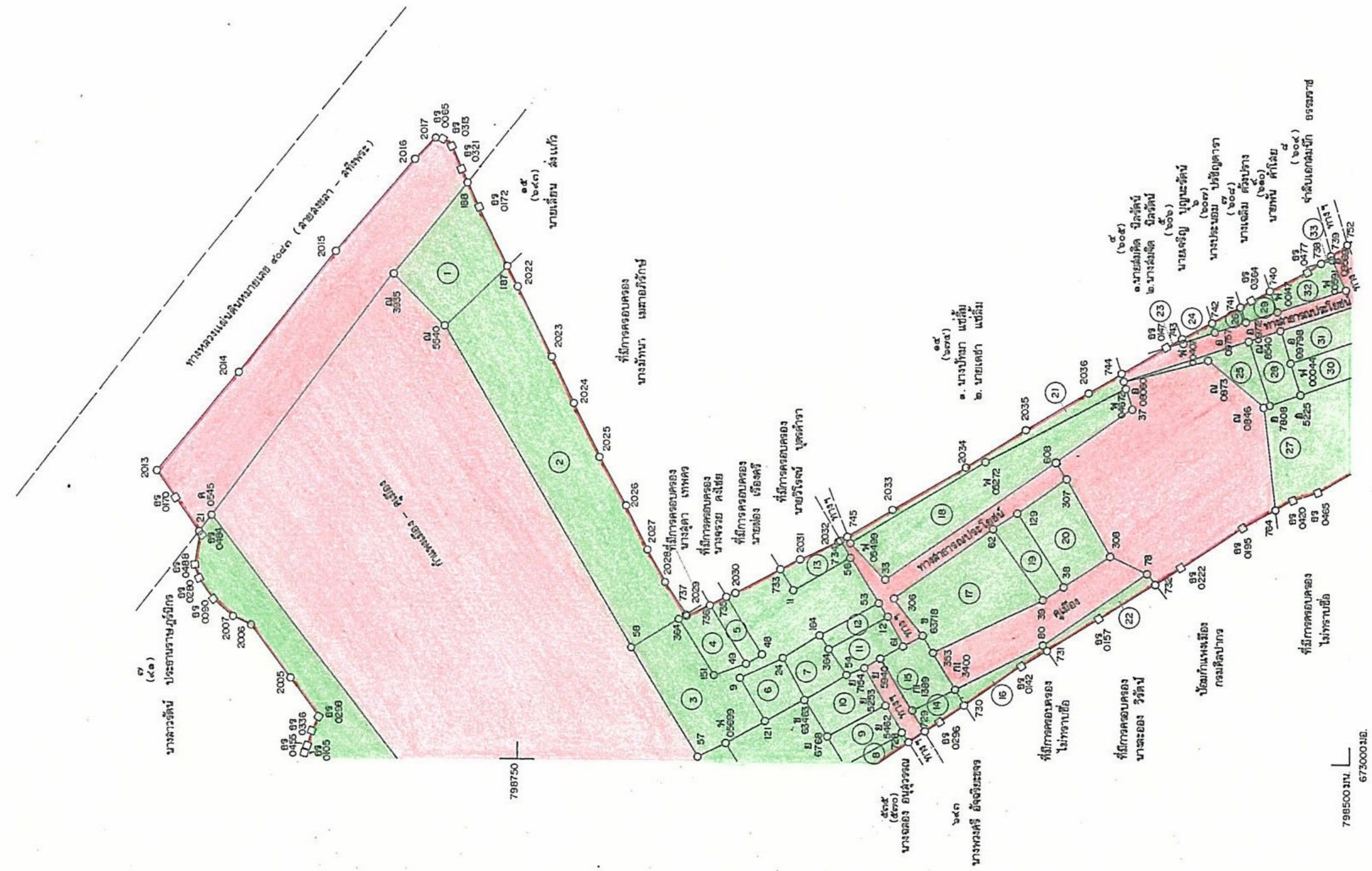
แผนที่
แสดงขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง - คูเมือง เมืองสงขลา (หัวเขาแดง)

ใบที่ 47

6730001B
7980001A

673250

6730001B
7980001A

6730001B
7980001A

673250

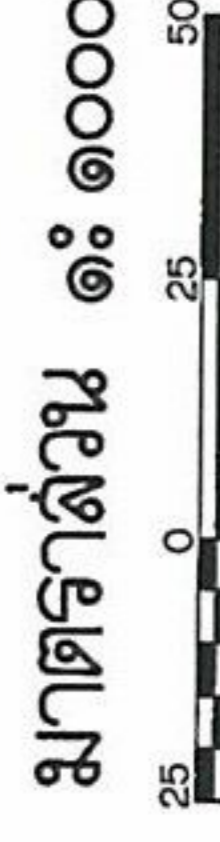
6730001B
7980001A

ตำบลหัวเขา

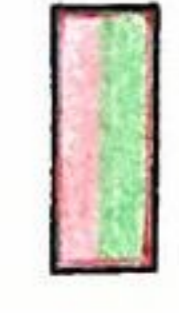
อำเภอสิงหนคร

จังหวัดสงขลา

มาตราส่วน ๑:๑๐๐๐

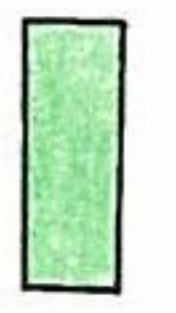
ระวาง 5123 III 7298 - II

ขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง - คูเมือง เมืองสงขลา(หัวเขาแดง)ตามที่คณะกรรมการฯ

ใช้ความเห็นขอบผลการศึกษา แผนที่ ๑๐๒ ไร่ ๒ งาน ๕๓ ตารางวา

แนวเขตที่ดินที่มีการครอบครองและหรือยกเอกสารสิทธิที่ดินกับขอบเขตที่ดิน

กำแพงเมือง - คูเมือง เนื้อที่ ๗๕ ไร่ ๓ งาน ๘๐ ตารางวา

ตารางรายละเอียด

-	-	-	-
523 III	5123 III	-	-
7298-10	7298-10	-	-
523 III	5123 III	7298-14	7298-5

ลงชื่อ (นาย) อดิระ นาคทองแก้ว
ตำแหน่ง อนุรักษ์จังหวัดสงขลา

ลงชื่อ (นาย) สุวิทย์ ธีรียงภา
ตำแหน่ง ช่างสำรวจ ผู้จัดทำแผนที่ (น.ส.ช. ๒๕๕๖)

ลงชื่อ (นาย) สติภา
ตำแหน่ง ช่างสำรวจ ผู้ตรวจแผนที่ (น.ส.ช. ๒๕๕๖)

ลงชื่อ (นาย) สืบธาน กิ่งมงคล
ตำแหน่ง นายช่างสำรวจ ผู้ตรวจแผนที่ (น.ส.ช. ๒๕๕๖)

ลงชื่อ (นาย) อุดมศักดิ์ ทองเกตุ
ตำแหน่ง นายช่างสำรวจ ผู้กำกับและควบคุมการรังวัด (น.ส.ช. ๕๕๖)

ลงชื่อ (นาย) อุดมศักดิ์ ทองเกตุ
ตำแหน่ง นายช่างสำรวจ ผู้กำกับและควบคุมการรังวัด (น.ส.ช. ๕๕๖)

11 ก.ค. ๕๖

แผนที่ที่ออกจากรับ
มาตราส่วนโดยประมาณ ๑ : ๒๐๐๐

แผนที่
แสดงขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง - คูเมือง เมืองสงขลา (หัวเขาแดง)

ใบที่ 47

79900 มม.
67250 มม.

672750

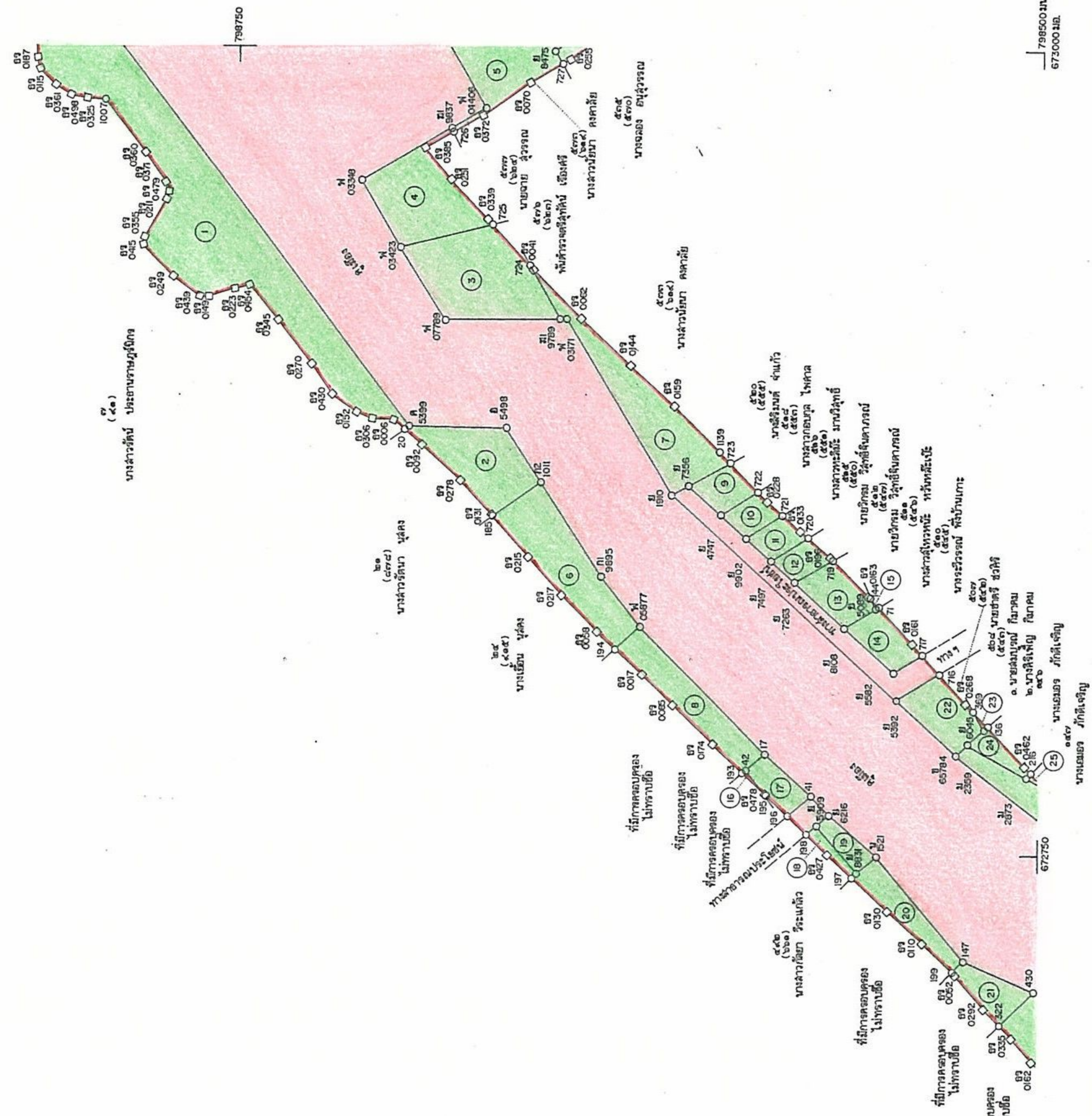
673000 มม.
79500 มม.

799750

799750

798500 มม.
672500 มม.

798500 มม.
672500 มม.

ตำบลหัวเขา

อำเภอสิงหนคร

จังหวัดสงขลา

มาตราส่วน ๑ : ๑๐๐๐

ระวาง 5123 III 7298-10

- ขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง - คูเมือง เมืองสงขลา(หัวเขาแดง) ตามที่คณะกรรมการฯ ใช้ความเห็นชอบผลการศึกษา แผนที่ ๑๐๒ ไร่ ๒ งาน ๕๓ ตารางวา
- แนวเขตที่ดินที่มีการครอบครองและหรืออาณาสิทธิ์ที่ดินที่ขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง - คูเมือง แผนที่ ๗๕ ไร่ ๓ งาน ๘๐ ตารางวา

สำเนาประมวลที่ดิน

-	-	-
-	-	5123 III 7298-10
5123 III 7298-13	5123 III 7298-14	5123 III 7298-15

แผนที่ ออกจากต้นฉบับ
มาตราส่วน ๑ : ๑๐๐๐

ลงชื่อ (นายสมณะ นาคทองแก้ว) ตำแหน่ง ศึกษารักษาราชการแทน

ลงชื่อ (นายสุรฤทธิ์ อิ่มยาว) ตำแหน่ง ศึกษารักษาราชการแทน

ลงชื่อ (นายเกษม อธิภา) ตำแหน่ง ศึกษารักษาราชการแทน

ลงชื่อ (นายสืบธาน กิจมงคล) ตำแหน่ง ศึกษารักษาราชการแทน

ลงชื่อ (นายสุชาติ ทองแตง) ตำแหน่ง ศึกษารักษาราชการแทน

ลงชื่อ (นายจรูญ เอียบเสียง) ตำแหน่ง ศึกษารักษาราชการแทน

11 ก.ค. 46

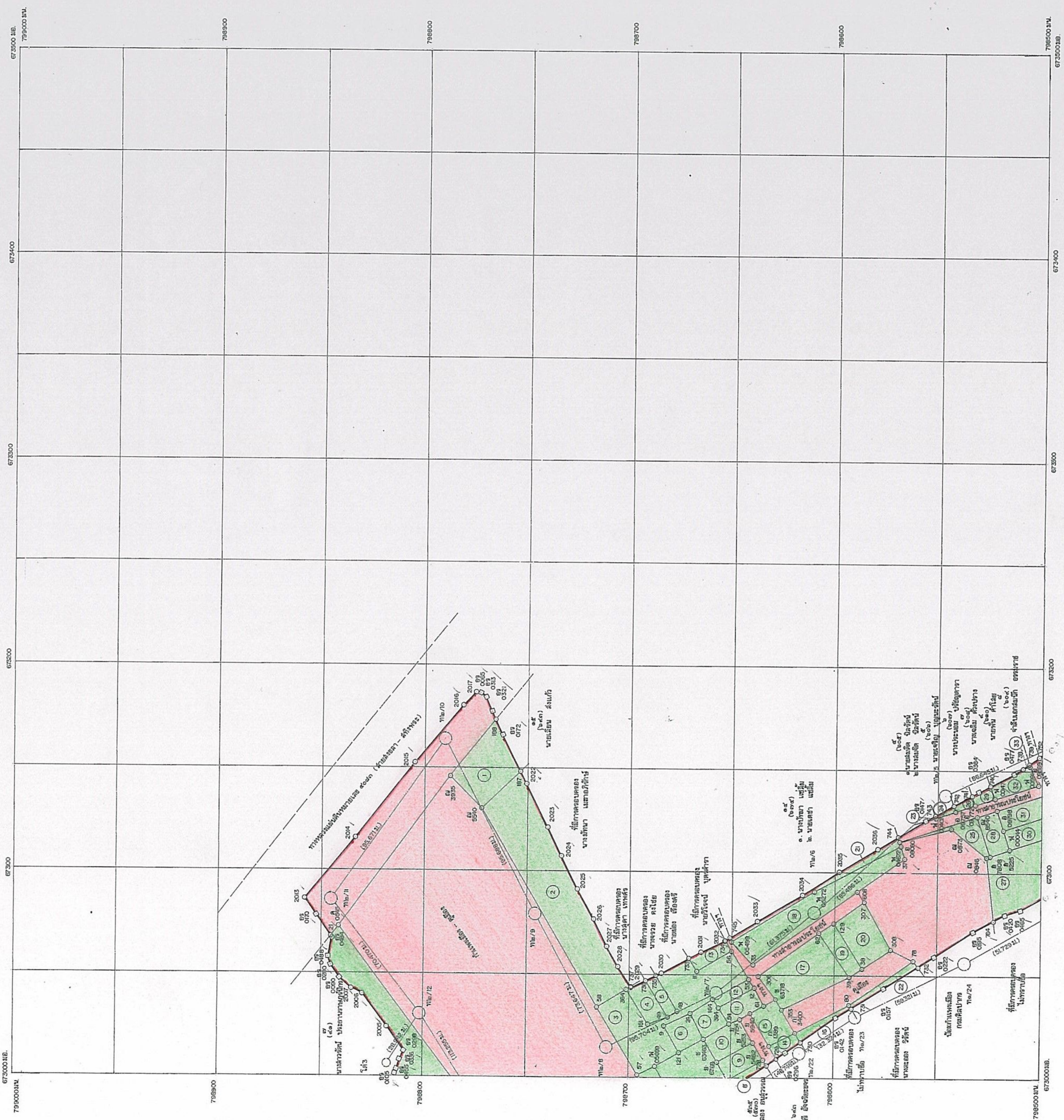
ระวาง 5123 III 7298-II

ชั้น 47

จังหวัด สิงขล

อำเภอ สิงหนคร

ตำบล ห้วยยา

กรมธนารักษ์

มาตราส่วน ๑ : ๑๐๐๐

คำควบคุมมาตราส่วน 0.999996

ตารางระบุวางติดต่อ

-	-	-	-
623 III	5123 III	-	-
7298-II	7298-II	7298-II	7298-II
623 III	5123 III	-	-
7298-II	7298-II	7298-II	7298-II

ลำดับที่	เนื้อที่	จำนวน	วา	ลำดับที่	เนื้อที่	จำนวน	วา	ลำดับที่	เนื้อที่	จำนวน	วา	ลำดับที่	เนื้อที่	จำนวน	วา	ลำดับที่	เนื้อที่	จำนวน	วา
1	สีชมพู	ไป	งาน	วา	2	สีชมพู	ไป	งาน	วา	3	สีชมพู	ไป	งาน	วา	4	สีชมพู	ไป	งาน	วา
1	ที่ดินทำกิน	ไป	งาน	วา	2	ที่ดินทำกิน	ไป	งาน	วา	3	ที่ดินทำกิน	ไป	งาน	วา	4	ที่ดินทำกิน	ไป	งาน	วา
1	ที่ดินทำกิน	ไป	งาน	วา	2	ที่ดินทำกิน	ไป	งาน	วา	3	ที่ดินทำกิน	ไป	งาน	วา	4	ที่ดินทำกิน	ไป	งาน	วา

กรมธนารักษ์

แผนที่นี้จัดทำขึ้นจากต้นฉบับ
 มาตราส่วนโดยประมาณ ๑ : ๒๐๐๐

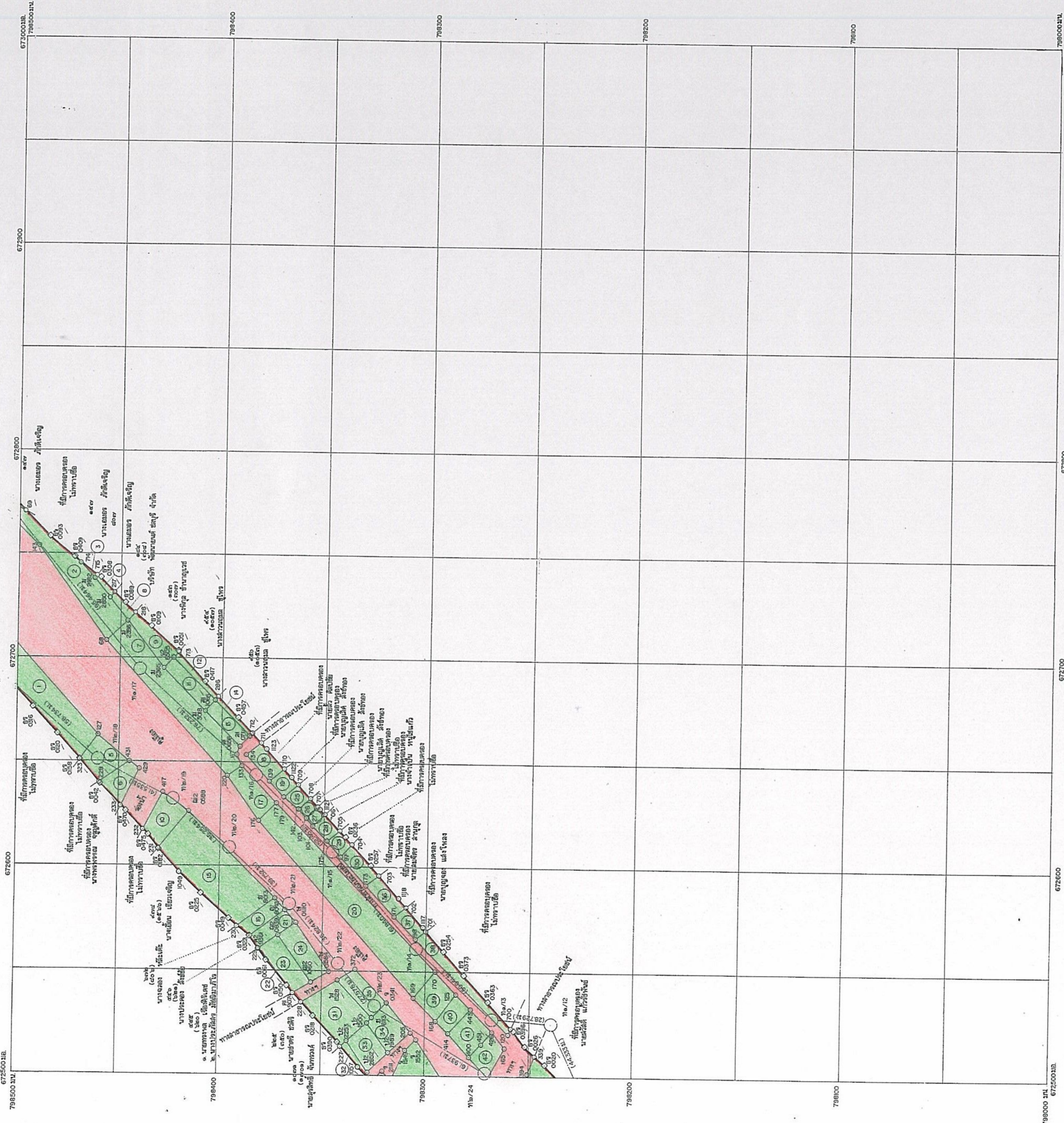
ชั้น 47

ระวาง 5/23 III 7298-14

จังหวัด ลังขลา

อำเภอ สิงหนคร

ตำบล ห้องเขา

กรมธนารักษ์

มาตราส่วน ๑ : ๑๐๐๐

สำเนาประมวลที่ดิน

—	5/23 III 7298-14	5/23 III 7298-14	5/23 III 7298-14
—	5/23 III 7298-14	5/23 III 7298-14	5/23 III 7298-14
—	5/23 III 7298-14	5/23 III 7298-14	5/23 III 7298-14

คำตัดคู่มือมาตราส่วน 0.999996

ลำดับที่	เนื้อที่ ไร่ งาน วา	ลำดับที่	เนื้อที่ ไร่ งาน วา	ลำดับที่	เนื้อที่ ไร่ งาน วา	ลำดับที่	เนื้อที่ ไร่ งาน วา	ลำดับที่	เนื้อที่ ไร่ งาน วา	ลำดับที่	เนื้อที่ ไร่ งาน วา
1	...	2	...	3	...	4	...	5	...	6	...
<p>ขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง - คูเมือง เมืองสิงขลา (หัวเขาแดง) ตามที่คณะกรรมการฯ ให้ความเห็นชอบผลการศึกษา เสร็จที่ ๑๐๒ ไร่ ๒ งาน ๕๓ ตารางวา แนวเขตที่ดินที่มีการครอบครองเอกสารสิทธิ์ที่ดินที่ขอบเขตที่ดิน กำแพงเมือง - คูเมือง เสร็จที่ ๓๕ ไร่ ๓ งาน ๕๐ ตารางวา</p>											

ลงชื่อ ผู้รับจัดทำแผนที่
 (นายสุชาติ ใจดี)
 ลงชื่อ ผู้รับจัดทำแผนที่
 (นายแดง สติภา)
 ลงชื่อ ผู้ตรวจ
 (นายสมชาย ใจดี)
 ลงชื่อ ผู้กำกับสาย
 (นายสุชาติ ใจดี)

แผนที่นี้แยกจากต้นฉบับ
 มาตรฐานโดยประมาณ ๑ : ๒๐๐๐

ระวาง

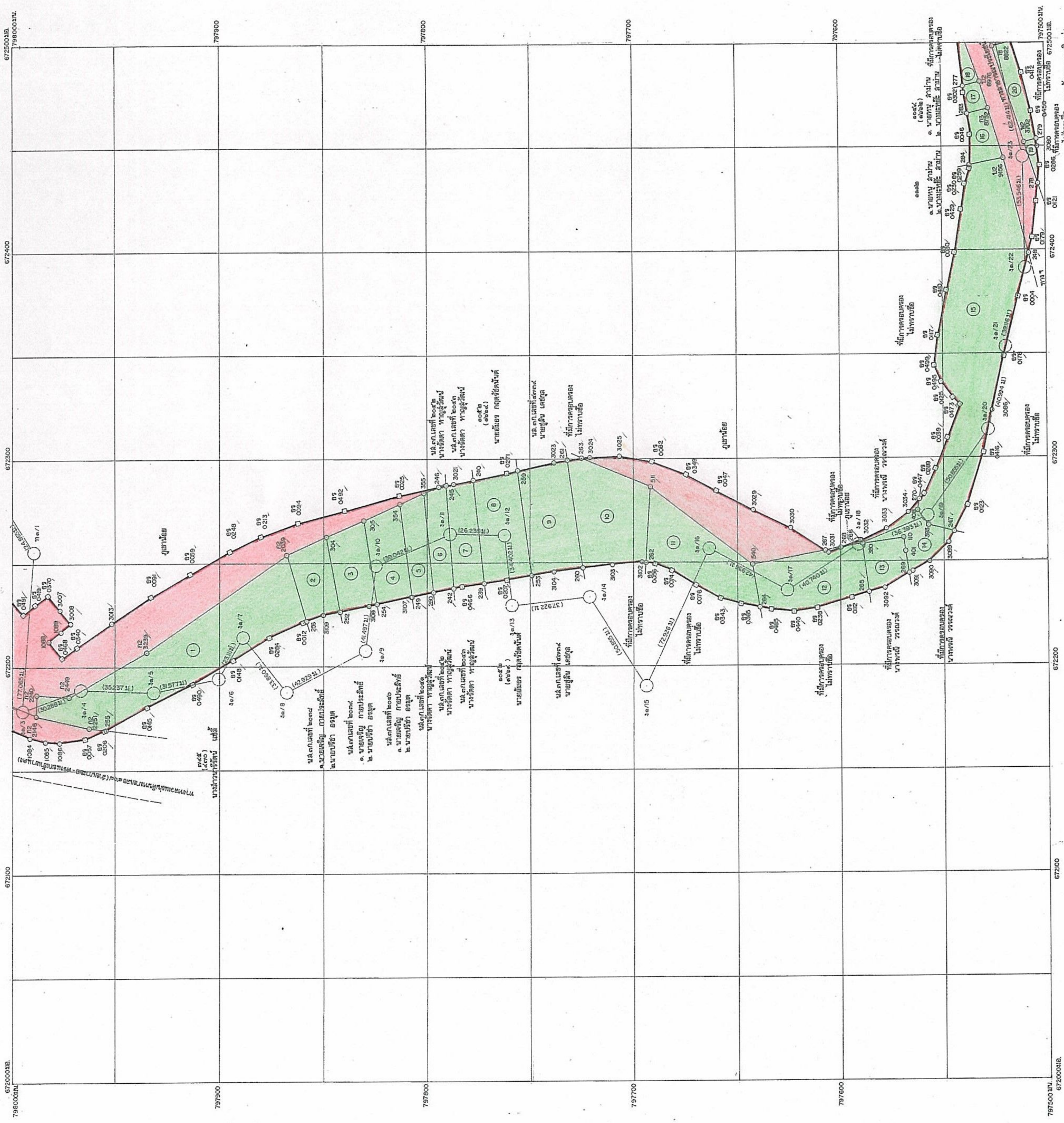
5123 III 7296-1

ตำบล หัวเขย

อำเภอ สิงหนคร

จังหวัด สงขลา

ชั้น 47

กรรมนารักษ์

มาตราส่วน ๑ : ๑๐๐๐

คำตัวคูณมาตราส่วน 0.99996

5123 III	5123 III
7296-19	7296-19
7296-1	7296-1
7296-2	7296-2

คำทับศัพท์	เนื้อที่		คำทับศัพท์		เนื้อที่		คำทับศัพท์		เนื้อที่		คำทับศัพท์		เนื้อที่		ผู้จัดทำแผนที่
	ไร่	งาน	ไร่	งาน	ไร่	งาน	ไร่	งาน	ไร่	งาน	ไร่	งาน	ไร่	งาน	
ขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง - คูเมือง															(นายสุกิจย์ สิงขร)
ซึ่งความมุ่งหมายของผังเมือง - คูเมือง															ท. / ส. / ๒๕๕๖
แนวเขตที่ดินที่มีการครอบครองแปลงหรือยกยอเขตที่ดิน															(นายแทน สติมา)
กำแพงเมือง - คูเมือง															ท. / ส. / ๒๕๕๖
															(นายสุกิจย์ สิงขร)
															ท. / ส. / ๒๕๕๖
															(นายสุกิจย์ สิงขร)
															ท. / ส. / ๒๕๕๖
															(นายสุกิจย์ สิงขร)
															ท. / ส. / ๒๕๕๖

แผนที่นี้ยืมมาจากต้นฉบับ
มาตราส่วนโดยประมาณ ๑ : ๒๐๐๐

กรมแผนที่

ระวาง

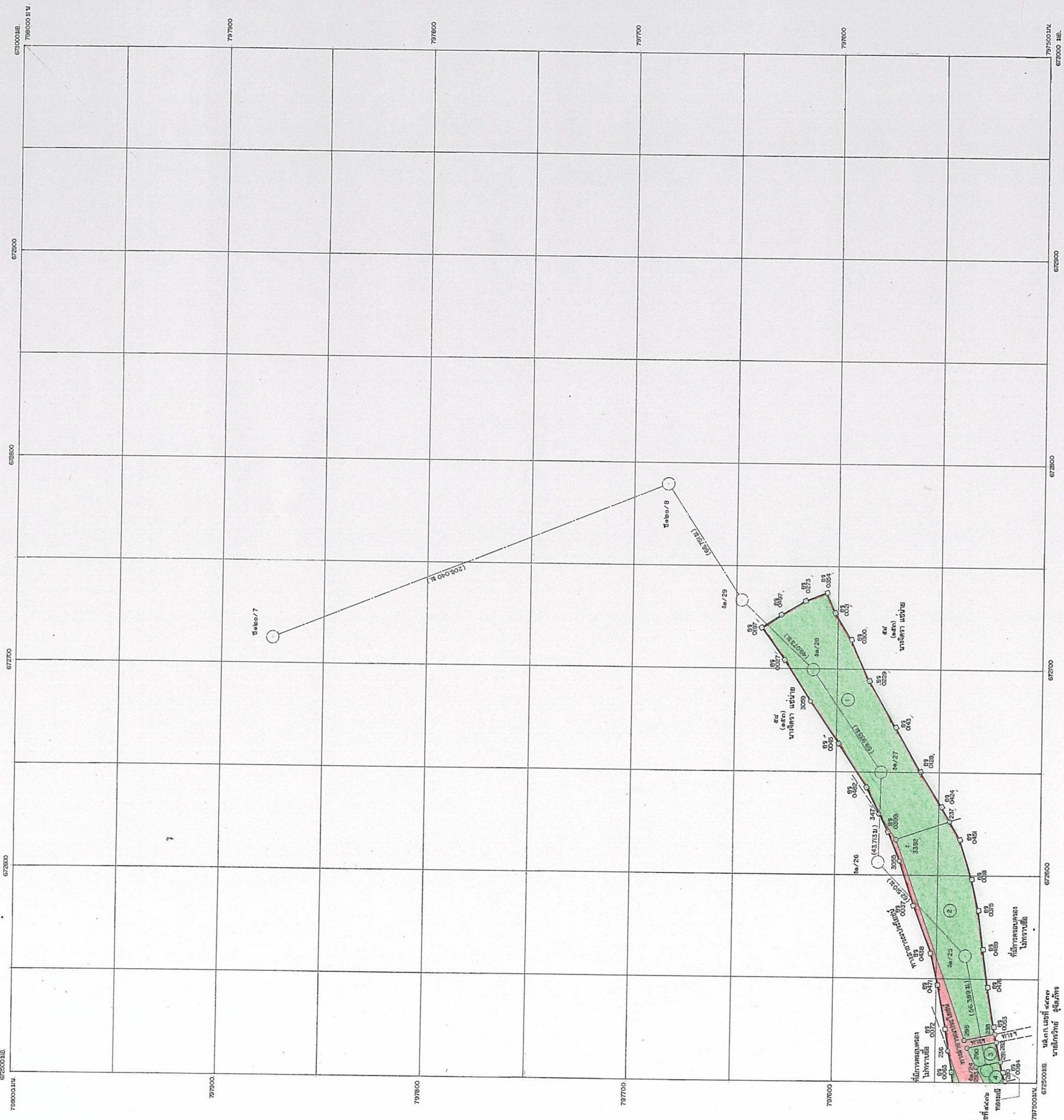
5/23 III 7296-2

อำเภอ สิงหนคร

ตำบล หัวเขา

ใบที่ 47

จังหวัด สงขลา

กรรมนารักษ์

มาตราส่วน ๑ : ๑๐๐๐

สารบัญระวางติดต่อ

5/23 III	5/23 III	-
7296-15	7296-14	-
5/23 III	5/23 III	7296-2
7296-1	-	-

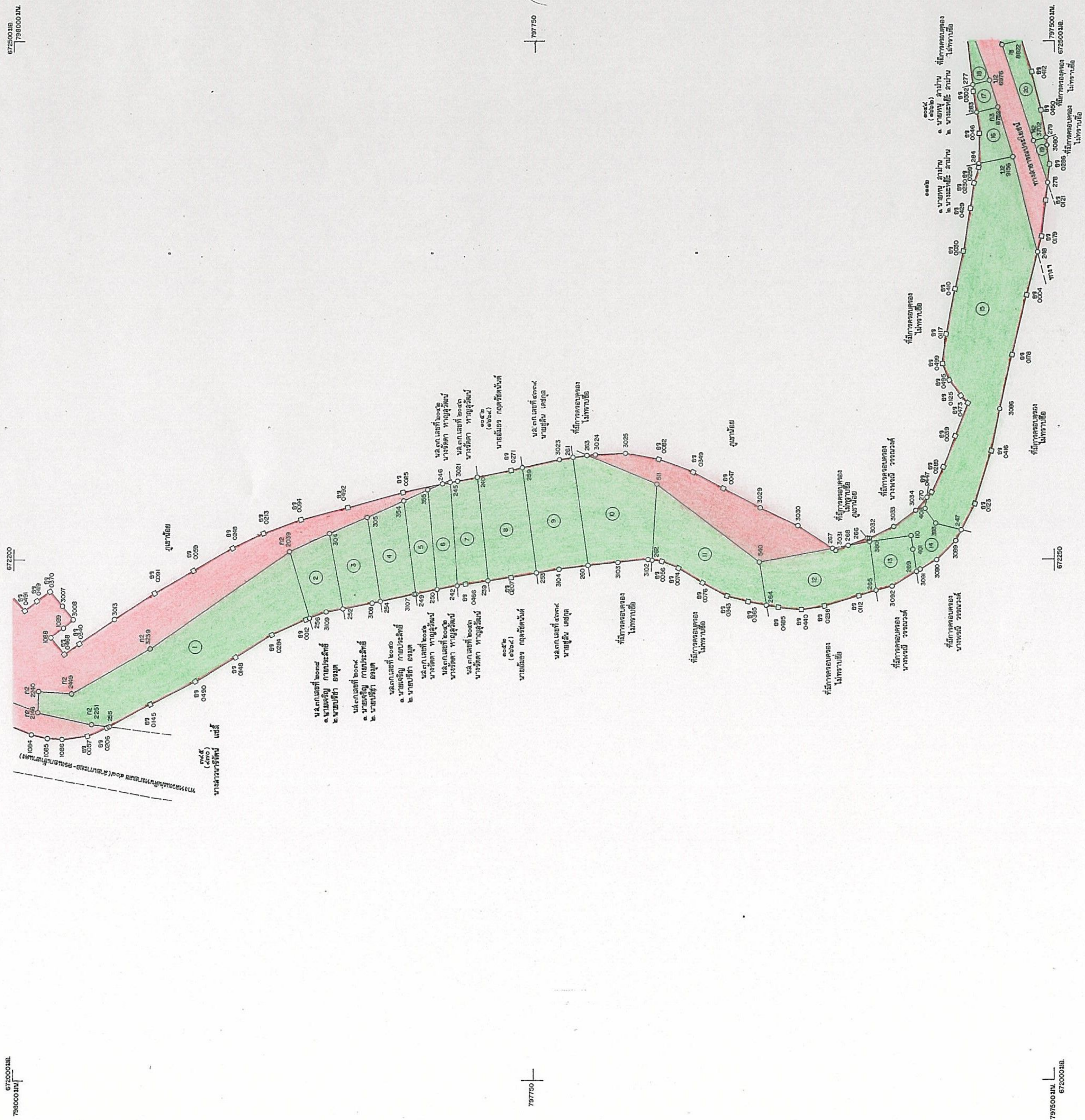
คำควบคุมมาตราส่วน 0.99996

ลำดับที่	เนื้อที่ ไร่ งาน วา	ลำดับที่	เนื้อที่ ไร่ งาน วา	ลำดับที่	เนื้อที่ ไร่ งาน วา	ลำดับที่	เนื้อที่ ไร่ งาน วา	ลำดับที่	เนื้อที่ ไร่ งาน วา	ลำดับที่	เนื้อที่ ไร่ งาน วา	ลำดับที่	เนื้อที่ ไร่ งาน วา
1	๑๐๒๓	2	๑๐๒๔	3	๑๐๒๕	4	๑๐๒๖	5	๑๐๒๗	6	๑๐๒๘	7	๑๐๒๙
ที่ดิน ๑๐๒๓		ที่ดิน ๑๐๒๔		ที่ดิน ๑๐๒๕		ที่ดิน ๑๐๒๖		ที่ดิน ๑๐๒๗		ที่ดิน ๑๐๒๘		ที่ดิน ๑๐๒๙	
ขอมอบที่ดินป่าแพ่งเมือง - คูเมือง		ขอมอบที่ดินป่าแพ่งเมือง - คูเมือง		ขอมอบที่ดินป่าแพ่งเมือง - คูเมือง		ขอมอบที่ดินป่าแพ่งเมือง - คูเมือง		ขอมอบที่ดินป่าแพ่งเมือง - คูเมือง		ขอมอบที่ดินป่าแพ่งเมือง - คูเมือง		ขอมอบที่ดินป่าแพ่งเมือง - คูเมือง	
ใช้ความชอบบวรสิขารศึกษา - เขตที่ ๑๐๒๓		ใช้ความชอบบวรสิขารศึกษา - เขตที่ ๑๐๒๔		ใช้ความชอบบวรสิขารศึกษา - เขตที่ ๑๐๒๕		ใช้ความชอบบวรสิขารศึกษา - เขตที่ ๑๐๒๖		ใช้ความชอบบวรสิขารศึกษา - เขตที่ ๑๐๒๗		ใช้ความชอบบวรสิขารศึกษา - เขตที่ ๑๐๒๘		ใช้ความชอบบวรสิขารศึกษา - เขตที่ ๑๐๒๙	
แนวเขตที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์ของและหรือออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินที่ขอมอบเขตที่ดิน		แนวเขตที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์ของและหรือออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินที่ขอมอบเขตที่ดิน		แนวเขตที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์ของและหรือออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินที่ขอมอบเขตที่ดิน		แนวเขตที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์ของและหรือออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินที่ขอมอบเขตที่ดิน		แนวเขตที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์ของและหรือออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินที่ขอมอบเขตที่ดิน		แนวเขตที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์ของและหรือออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินที่ขอมอบเขตที่ดิน		แนวเขตที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์ของและหรือออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินที่ขอมอบเขตที่ดิน	
ป่าแพ่งเมือง - คูเมือง		ป่าแพ่งเมือง - คูเมือง		ป่าแพ่งเมือง - คูเมือง		ป่าแพ่งเมือง - คูเมือง		ป่าแพ่งเมือง - คูเมือง		ป่าแพ่งเมือง - คูเมือง		ป่าแพ่งเมือง - คูเมือง	

กรรมนารักษ์

แผนที่นี้ขอจากต้นฉบับ
มาตราส่วนโดยประมาณ ๑ : ๒๐๐๐

แสดงขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง - คูเมือง เมืองสงขลา (หัวเขาแดง)

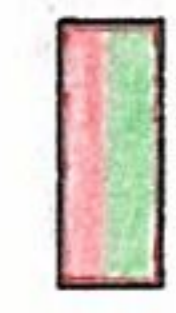
ตำบลหัวเขา

อำเภอสิงหนคร

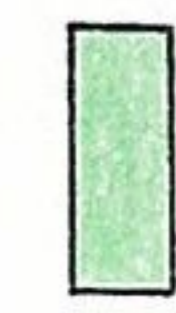
จังหวัดสงขลา

มาตราส่วน ๑:๑๐๐

ระวาง 5123 III 7296-1

ขอบเขตที่ดินกำแพงเมือง - คูเมือง เมืองสงขลา(หัวเขาแดง) ตามที่คณะกรรมการฯ

ให้ความเห็นชอบผลการศึกษา เนื้อที่ ๑๐๒ ไร่ ๒ งาน ๕๓ ตารางวา
 แนวเขตที่ดินที่มีการครอบครองและหรือออกเอกสารสิทธิที่ดินที่ขอยกเขตที่ดิน
 กำแพงเมือง - คูเมือง เนื้อที่ ๗๕ ไร่ ๓ งาน ๘๐ ตารางวา

แผนที่นี้ได้ออกจากต้นฉบับ
 มาตราส่วนโดยประมาณ ๑:๗๐๐

สารบัญตารางที่ดิน

5123 III	5123 III
7296-13	7296-14
5123 III	5123 III
7296-2	7296-2

ลงชื่อ (นายวิเศษ นาคทองแก้ว) ตำแหน่ง อดีตรองนายก อบ.ส.สงขลา

ลงชื่อ (นายสุวิทย์ ธีรนิยา) ตำแหน่ง นายก อบ.ส.สงขลา

ลงชื่อ (นายแทน สติภา) ตำแหน่ง นายก อบ.ส.สงขลา

ลงชื่อ (นายสมชาย กิ่งทอง) ตำแหน่ง นายก อบ.ส.สงขลา

ลงชื่อ (นายชาติ ทองเกษียร) ตำแหน่ง นายก อบ.ส.สงขลา

ลงชื่อ (นายพรพจน์ ธีรประเสริฐ) ตำแหน่ง นายก อบ.ส.สงขลา

วันที่ ๒๑ มิ.ย. ๒๕๖๖